

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

**SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU SIEDLISKA 9190 KWAŚNE DĄBROWY
(*QUERCION ROBORI-PETRAEAE*)**



WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae), cała Polska, wprowadzenie

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae), cała Polska, wprowadzenie

INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod i nazwa rodzaju

9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae)

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dane siedlisko

Kontynentalny

3. Koordynatorzy główni: obecny i w poprzednich badaniach

2016-2018: Radosław Gawryś, Bożena Kornatowska

2009-2011: Paweł Pawlaczyk

4. Koordynatorzy krajowi: obecny i w poprzednich badaniach

2016-2018: Roman Stelmach

2009-2011: Paweł Pawlaczyk

5. Współpracownicy obecni i w poprzednim badaniu

2016-2018: Monika Wierzbicka

2009-2011: Jolanta Kujawa-Pawlaczyk, Katarzyna Kiaszewicz, Robert Stańko, , Pawlaczyk Paweł, Świerkosz Krzysztof

6. Eksperti lokalni obecni i w poprzednich badaniach

2016-2018: Bartłomiej Małecki, Daniel Kutera, Henryk Gałyga, Kamil Kołacz, Michał Chudzicki, Radosław Parkola, Tomasz Adamski, Tomasz Babiak, Tomasz Kowalczyk, Zdzisław Wierzbicki

2009-2011: Arkadiusz Gawroński, Ireneusz Izydorek, Jakub Kazimierski, Jolanta Kujawa-Pawlaczyk, Kamila Reczyńska, Paweł Pawlaczyk, Piotr Wasiak, Przyrodników Klub, Waldemar Heise

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), cała Polska, wprowadzenie

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

Region biogeograficzny	Stanowisko	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych w latach		Uwagi
		2009-2011	2016-2018	
CON	1761 Kołaczów 1	21.08.2009	15.09.2017	
CON	1762 Kołaczów 2	21.08.2009	15.09.2017	
CON	1763 Piekiełko	15.08.2009	15.09.2017	
CON	1764 Piława	17.08.2009	15.09.2017	
CON	1776 Olszak 2	27.08.2009	30.08.2017	
CON	1780 Olszak 1	27.08.2009	30.08.2017	
CON	1782 Dębowiec	27.08.2009	01.09.2017	
CON	1783 Pokrzywna	28.08.2009	30.08.2017	
CON	1858 Byszewice	21 IX 2009	30.08.2017	
CON	1988 Krasne Łączki	02.09.2009	04.09.2017	
CON	2000 Łokciowe	02.09.2009	04.09.2017	
CON	2020 Babi Dół	08.2009	18.08.2017	
CON	2031 Gace	03.09.2009	18-08-2017	
CON	2158 Stare Kurowo w Puszczy Drawskiej	12.09.2009	04.09.2017	
CON	2159 Ługi w Puszczy Drawskiej	12.09.2009	04.09.2017	
CON	2160 Sarbinowo w Puszczy Drawskiej	12.09.2009	04.09.2017	
CON	2163 Półwysep Dębowy w Drawieńskim Parku Narodowym	19.09.2009	05.09.2017	
CON	2212 Mieszkowicka Dąbrowa	8.09.2009	06.09.2017	
CON	2235 Dąbrowy Krzymowskie - Rezerwat	8.09.2009	06.09.2017	
CON	2248 Dąbrowy Krzymowskie 2	8.09.2009	01.09.2017	
CON	2251 Dąbrowy Gubińskie I	07.10.2009.	17.07.2017	
CON	2258 Dąbrowy Krzymowskie 3	8.09.2009	06.09.2017	
CON	2261 Dąbrowy Krzymowskie - Kuropatniki	8.09.2009	01.09.2017	
CON	2269 Śródziejrze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym	27.08.2009	05.09.2017	
CON	2344 Dąbrowy Gubińskie II	07.10.2009	18.07.2017	
CON	2347 Dąbrowy Gubińskie III	07.10.2009	18.07.2017	
CON	2348 Dąbrowy Gubińskie IV	2009.10.07	18.07.2017	
CON	2446 Dąbrowa w Korytach I	30.09.2009	13.07.2017	
CON	2447 Dąbrowa w Korytach II	30.09.2009.	13.07.2017	
CON	2448 Dąbrowa w Korytach III	30.09.2009.	13.07.2017	
CON	2449 Dąbrowa w Korytach IV	30.09.2009.	13.07.2017	
CON	2452 Uroczyska Kujańskie I	24.09.2009 r.	31.08.2017	
CON	2453 Uroczyska Kujańskie III	24.09.2009 r.	31.08.2017	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), cała Polska, wprowadzenie

Region biogeograficzny	Stanowisko	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych w latach		Uwagi
		2009-2011	2016-2018	
CON	2454 Uroczyska Kujańskie IV	24.09.2009 r.	31.08.2017	
CON	2455 Uroczyska Kujańskie II	24.09.2009 r.	31.08.2017	
CON	2456 Dębowa Góra I	24.09.2009 r.	30.08.2017	
CON	2457 Dębowa Góra II	24.09.2009 r.	30.08.2017	
CON	2458 Dębowa Góra III	24.09.2009 r.	30.08.2017	
CON	2466 Dębowa Góra IV	24.09.2009 r.	30.08.2017	
CON	2495 Jamno	11.09.2009	19.07.2017	
CON	2496 Gozdnica	11.09.2009	19.07.2017	
CON	2497 Parowa 1	11.09.2009		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	2498 Parowa 2	11.09.2009	19.07.2017	
CON	2575 Daniele (Dąbrowy Obrzyckie)	2010-09-04	11.07.2017	
CON	2576 Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie)	2010-09-05	11.07.2017	
CON	2577 Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie)	2010-09-05	11.07.2017	
CON	2578 Atanazewo (Dąbrowy Obrzyckie)	2010-09-05	11.07.2017	
CON	2661 Łazy 1	2010-09-09	05.09.2017	
CON	2662 Łazy 2	2010-09-09	05.09.2017	
CON	2663 Sierakowo 1	2010-09-09	09.08.2017	
CON	2664 Sierakowo 2	2010-09-09	09.08.2017	
CON	2938 Świętousć	12.09.2010	05.09.2017	
CON	2941 Dargobądz	12.09.2010	05.09.2017	
CON	2944 Warnowo	12.09.2010	04.09.2017	
CON	2946 Łunowo	12.09.2010	05.09.2017	
CON	2947 Czaplice	12.09.2010	05.09.2017	
CON	2989 Kamica	10.09.2010	08.09.2017	
CON	2990 Dębica 1	10.09.2010	06.09.2017	
CON	2991 Dębica 2	10.09.2010	06.09.2017	
CON	2992 Małobór	10.09.2010	06.09.2017	
CON	3029 Dębołas	11.09.2010	08.09.2017	
CON	3030 Giżałki 2	11.09.2010	21-08-2017	
CON	3031 Giżałki 1	11.09.2010	21-08-2017	
CON	3079 Dolina Ilanki I	03.09.2010	13.07.2017	
CON	3084 Dolina Ilanki II	03.09.2010	12.07.2017	
CON	3091 Wąwóz Lipy	25.06.2010	14.09.2017	
CON	3093 Myślubórz	24.06.2010	14.09.2017	
CON	3097 Stanisławów	11.07.2010	14.09.2017	
CON	3106 Świny bezimienne wzniesienie	25.06.2010	25.09.2017	
CON	3107 Góra Swarna	25.06.2010	26.09.2017	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), cała Polska, wprowadzenie

Region biogeograficzny	Stanowisko	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych w latach		Uwagi
		2009-2011	2016-2018	
CON	3113 Zagórze	26.08.2010	28.09.2017	
CON	3118 Grochowo	03.09.2010 r.	30.08.2017	
CON	3119 Kamieniołom	1.08.2010		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	3120 Góra Szczytna	29.05.2010	26.09.2017	
CON	3122 Templewko	03.09.2010 r.	30.08.2017	
CON	3123 Dębniki/Biały Kościół 1	22.08.2010	14.09.2017	
CON	3124 Dębniki/Biały Kościół 2	22.08.2010		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	3126 Kompleks leśny k. Kalinowic Górnych	20.08.2010	12.09.2017	
CON	3127 Łagów Lubuski	03.09.2010r.	31.08.2017	
CON	3128 Kompleks leśny k. Skalic	20.08.2010	12.09.2017	
CON	3129 Dolina Czyżynki	26.07.2010	25.09.2017	
CON	3130 Góra Kruczy	26.07.2010	25.09.2017	
CON	3131 Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz	26.07.2010	25.09.2017	
CON	3132 Grabnik	16.06.2010	27.09.2017	
CON	3133 Kompleks leśny k. Sulistrowic 1	23.06.2010	09.2017	
CON	3134 Kompleks leśny k. Sulistrowic 2	23.06.2010	09.2017	
CON	3135 Wieżyca	20.07.2010	09.2017	
CON	3137 Rezerwat Cisy	10.06.2010	09.2017	
CON	3138 Lisiura	27.07.2010	09.2017	
CON	3139 Góra Dębień	19.08.2010	09.2017	
CON	3152 Łagowskie	03.09.2010 r.	31.08.2017	
CON	3155 Łagowskie II	03.09.2010 r.	31.08.2017	
CON	3156 Janowiec	19.08.2010	09.2017	
CON	3157 Raków	03.09.2010r.	31.08.2017	
CON	3359 Winna Góra	1.06.2010	09.2017	
CON	3937 Rychtal I	20.08.2011r	2.08.2017	
CON	3943 Rychtal II	20.08.2011	2.08.2017	
CON	3953 Chruszczyny	20.08.2011r.	8.08.2017	
CON	3954 Różopole	20.08.2011r.	8.08.2017	
CON	3958 Roszki	26.08.2011r.	8.08.2017	
CON	3962 Taczanów	26.08.2011r.	2.08.2017	
CON	3963 Las Włoszakowicki I	18.08.2011r.		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	3964 Las Włoszakowicki II	18.08.2011r.		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	3965 Las Włoszakowicki III	18.08.2011r.		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	3966 Las Włoszakowicki IV	18.08.2011r.		Stanowisko usunięte z monitoringu
CON	4081 Warnie Bagno - Książęca Tablica	23.09.2011	08.09.2017	
CON	4102 Wierzchomińskie Bagno	1.08.2011	08.09.2017	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), cała Polska, wprowadzenie

8. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy (cykle np. 2009-2011), ile nowych, ile usuniętych oraz niemonitorowanych w danym etapie (w latach 2016-2019)

Tab. 1. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla siedliska Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Lata (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych obszarów w regionach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych i nieusuniętych	Uwagi
		ALP	CON	RAZEM				
2009-2011	2009, 2010, 2011		107	107		107		
2016-2018	2017		100	100	7			

Tab. 1A. Liczba obszarów przypadająca na poszczególne etapy badań dla siedliska Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Lata (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych obszarów w regionach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych i nieusuniętych	Uwagi
		ALP	CON	RAZEM				
2009-2011	2009, 2010, 2011		20	20		20		
2016-2018	2017		29	29		9		

9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała.

W roku 2013 doszło do zmiany błędnie określonej dotychczas nazwy siedliska Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) na kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*).

Zmiany w metodyce nastąpiły również w roku 2013, polegały one na:

- Zmianie waloryzacji wskaźnika „martwe drewno” z FV > 10% miąższości, U1 3-10% miąższości, U2 < 3% miąższości na FV >20m³/ha, U1 10-20m³/ha, U2 <10m³/ha.
- Zmianie waloryzacji wskaźnika „martwe drewno leżące bądź stojące > 3m długości i > 50 cm grubości” - w przypadku gdy drzewa z przyczyn naturalnych nie dorastają do 50 cm grubości próg grubości obniżany jest do 30 cm.
- Zamianie wskaźnika: „Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)” na wskaźnik: „Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)”
- Zamianie na liście wskaźników kardynalnych „martwego drewno (łącznie zasoby)” na „martwe drewno leżące bądź stojące > 3m długości i > 50 cm grubości”.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae), cała Polska, wprowadzenie

10. Informacja o ewentualnym wykorzystaniu wyników z innych projektów

Do określania aktualnego wieku drzewostanów i powierzchni płatów siedliska korzystano z portalu internetowego Banku Danych o Lasach (<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>).

11. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia stanowisk

Zasięg siedliska ograniczony jest do zachodniej Polski. Występuje w pasie przy morskim jako „pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy”, na niżu Polski zachodniej jako „kwaśne dąbrowy niżowe”, na Pogórzu Sudeckim i w niższych partiach Sudetów jako „kwaśne dąbrowy podgórskie”. Badane obecnie stanowiska generalnie pokrywają cały zasięg geograficzny siedliska przyrodniczego i dają próbkę reprezentatywną do oceny jego stanu w obszarach Natura 2000.

12. Informacja o liczbie działek prywatnych

Wszystkie badane stanowiska położone są na gruntach Skarbu Państwa (w zarządzie Nadleśnictw lub Parków Narodowych).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 2 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Nazwa parametru	Nazwa wskaźnika	Lata	Suma monitorowanych stanowisk				Razem
			FV	U1	U2	XX	
Powierzchnia siedliska		2009-2011	50	42	15		107
		2016-2018	54	33	13		100
	Martwe drewno	2009-2011	13	39	55		107
		2016-2018	26	26	48		100
	Wiek drzewostanu	2009-2011	56	40	11		107
		2016-2018	60	34	6		100
	<u>Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa</u>	2009-2011	85	19	3		107
		2016-2018	57	33	10		100
	<u>Gatunki dominujące</u>	2009-2011	70	28	9		107
		2016-2018	53	31	16		100
	Ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie	2009-2011	80	14	13		107
		2016-2018	72	18	10		100
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	2009-2011	80	21	6		107
		2016-2018	71	20	9		100
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	2009-2011	88	19			107
		2016-2018	86	9	5		100
	<u>Gatunki obce geograficznie w drzewostanie</u>	2009-2011	92	12	3		107
		2016-2018	86	8	6		100
	<u>Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości</u>	2009-2011	12	32	63		107
		2016-2018	22	18	60		100
	Naturalne odnowienie dębu	2009-2011	43	52	12		107
		2016-2018	37	49	14		100
	Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)	2009-2011	23	38	7	39	107
	Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik tożsamy z powyższym)	2016-2018	5	2		92	99
	Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	2009-2011	47	51	9		107
		2016-2018	49	45	6		100
	<u>Udział dębu w drzewostanie</u>	2009-2011	86	14	7		107
		2016-2018	73	16	11		100

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Nazwa parametru	Nazwa wskaźnika	Lata	Suma monitorowanych stanowisk				Razem
			FV	U1	U2	XX	
	Udział sosny w drzewostanie	2009-2011	82	20	5		107
		2016-2018	75	17	8		100
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	2009-2011	88	18			106
		2016-2018	94	6			100
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	2009-2011	84	21	2		107
		2016-2018	89	8	3		100
Specyficzna struktura i funkcje		2009-2011	17	66	24		107
		2016-2018	7	26	67		100
Perspektywy ochrony		2009-2011	42	58	7		107
		2016-2018	39	49	12		100
Ocena ogólna		2009-2011	17	57	33		107
		2016-2018	7	24	69		100

Wskaźniki kardynalne podkreślono.

Tab. 2A1 Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego *Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae)* 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Nazwa parametru	Liczba stanowisk ze zmianą						inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	Suma stanowisk
	poprawa			pogorszenie					
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia siedliska	21	1	22	7	4	11		67	100
Specyficzna struktura i funkcje	5		5	54	5	59		36	100
Perspektywy ochrony	8	1	9	17		17		74	100
Ocena ogólna	5		5	47	5	52		43	100

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Tab. 2A2 Podsumowanie zmian ocen wskaźników łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Nazwa wskaźnika	Liczba stanowisk ze zmianą						inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	Suma stanowisk
	poprawa			pogorszenie					
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Martwe drewno	15	6	21	12		12		67	100
Wiek drzewostanu	16	3	19	6	2	8		73	100
Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	3		3	24	5	29		68	100
<u>Gatunki dominujące</u>	5	1	6	14	7	21		73	100
Ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie	3	3	6	7	1	8		86	100
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	8	2	10	15	2	17		73	100
Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	6		6	3	3	6		88	100
<u>Gatunki obce geograficznie w drzewostanie</u>	4		4	3	3	6		90	100
<u>Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości</u>	10	8	18	14	2	16		66	100
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska – tożsamy z Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów	1						56	42	99
Naturalne odnowienie dębu	6	1	7	14	1	15		78	100
Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	11	2	13	7	2	9		78	100
<u>Udział dębu w drzewostanie</u>	3		3	10	3	13		84	100
Udział sosny w drzewostanie	7		7	6	4	10		83	100
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	14		14	4		4		81	99
Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	11	1	12	4		4		84	100
Podsumowanie	61	21	64	64	17	66	56	100	100

Wskaźniki kardynalne podkreślono.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 WSKAŹNIKI STANU OCHRONY, AKTUALNE ODDZIAŁYWANIA I PRZEWDYWANE ZAGROŻENIA W REGIONIE BIOGEOGRAFICZNYM KONTYNETALNYM NA STANOWISKACH

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska na stanowiskach

Wskaźnik: **Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa**

Wskaźnik kardynalny. Ocena wskaźnika zmieniła się na niekorzyść. Pogorszenie oceny wskaźnika nastąpiło na 29 stanowiskach. W stosunku do pomiarów z poprzedniego cyklu, liczba stanowisk z oceną FV zmniejszyła się z 85 do 57, liczba stanowisk z oceną U1 wzrosła z 19 do 33, na U2 oceniono 10 stanowisk (w poprzednim cyklu 3 stanowiska ocenione na U2). Generalnie na pogorszenie oceny charakterystycznej kombinacji florystycznej runa wpłynęło kilka czynników. Pierwszym z nich jest zubożenie florystyczne powiązane z brakiem gatunków charakterystycznych i wyróżniających dla specyficznych zespołów roślinnych identyfikujących kwaśne dąbrowy. Drugim jest stosunkowo liczna obecność gatunków charakterystycznych dla mezo- i eutroficznych lasów liściastych, najczęściej grądów, rzadziej innych zbiorowisk. Trzecim powodem jest zwiększona liczebność nitrofilnych neofitów tj. niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Powód drugi, rzadziej trzeci poddaje w wątpliwość prawidłowość wyznaczenia stanowisk monitoringu w latach 2009-2011, co ma swoje odbicie w propozycji zaniechania ich dalszego prowadzenia.

Gatunki najczęściej występujące w płatach siedliska to: śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, kostrzewa owcza *Festuca ovina*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, jastrzębiec sabaudzki *Hieracium sabaudum*, jastrzębiec Lachenala *Hieracium lachenalii*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, kłosówka miękka *Holcus mollis*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*, złotowłos strojny *Polytrichastrum formosum*.

Wskaźnik: **Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy**

Wskaźnik kardynalny. Ocena na większości stanowisk również ukształtowała się niekorzystnie. Pogorszenie oceny wskaźnika nastąpiło na 21 stanowiskach. W stosunku do pomiarów z poprzedniego cyklu, liczba stanowisk z oceną FV zmniejszyła się z 70 do 53, liczba stanowisk z oceną U1 wzrosła nieznacznie z 28 do 31, liczba stanowisk z oceną U2 wzrosła z 9 do 16. Degeneracje związane są najczęściej ze zwiększonym udziałem sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* w drzewostanach, czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, rzadziej robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* w podszycie oraz apofitów (trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, jeżyny *Rubus* sp. div.), rzadziej neofitów (*Impatiens parviflora*) w warstwie runa. Nie bez znaczenia są również czasem masowo wprowadzane sztuczne podsadzenia bukowe (np.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

stanowiska w Dąbrowach Gubińskich, Dąbrowach w Korytach), które przy znikomym naturalnym odnowieniu dębu mogą w przyszłości przekształcać część aktualnych kwaśnych dąbrów trzcinnikowych (*Calamagrostio-Quercetum*) w kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*).

Wskaźnik: Udział dębu w drzewostanie

Wskaźnik kardynalny. Zmniejszenia dotychczas ocenianego udziału dębu w drzewostanach nastąpiła na 13 stanowiskach. W stosunku do pomiarów z poprzedniego cyklu, liczba stanowisk z oceną FV zmniejszyła się z 86 do 73, liczba stanowisk z oceną U1 wzrosła nieznacznie z 14 do 16, liczba stanowisk z oceną U2 wzrosła z 7 do 11. Nie ma prawidłowości geograficznych, co do ocen tego wskaźnika. Pogorszenie oceny wskaźnika najczęściej następowało na stanowiskach proponowanych do usunięcia z dalszego monitoringu, na stanowiskach z panującą sosną zwyczajną (m.in. Daniele, Giżałki 1, Giżałki 2), rzadziej z innymi gatunkami lub też z wyciętym starym drzewostanem i założoną uprawą (np. Dębica 2).

Wskaźnik: Udział sosny w drzewostanie

Nie odnotowano większych zmian w ocenie wartości tego wskaźnika. W 2017 roku 75 stanowisk oceniono na FV (poprzednio 82), 17 na U1 (poprzednio 20), 8 stanowisk uzyskało ocenę U2 (poprzednio 5). W przypadku 7 stanowisk doszło do zmniejszenia udziału sosny w drzewostanach siedliska, a 10 do jego zwiększenia. Poprawa oceny wskaźnika następuje na stanowiskach z najstarszymi drzewostanami, gdzie na skutek procesów naturalnego zamierania bądź przeprowadzania kolejnych wycinek sosna zostaje stopniowo eliminowana. Drastyczne zwiększenie udziału sosny ma miejsce głównie na stanowiskach proponowanych do usunięcia z dalszego monitoringu (m.in. Daniele, Dębica 1, Giżałki 1, Giżałki 2).

Wskaźnik: Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie

Generalnie udział gatunków obcych ekologicznie w drzewostanach zmienił się nieznacznie na stanowiskach ocenianych poprzednio na FV (z 88 do 86). Natomiast wyraźnie spadła liczba stanowisk ocenianych na U1 z 19 do 9, a na 5 stanowiskach (Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie), Giżałki 1, Giżałki 2, Kamica, Warnie Bagno - Książęca Tablica) pojawiła się ocena U2, której poprzednio nie było. Do najczęściej wykazywanych gatunków obcych ekologicznie (oprócz sosny zwyczajnej, której udział oceniany jest poprzednim wskaźnikiem) należą buk zwyczajny *Fagus sylvatica* (m.in. Przy Świetlistej Dąbrowie, Dąbrowa w Korytach II), świerk pospolity *Picea abies* (m.in. Dolina Ilanki II, Giżałki I, Bagno - Książęca Tablica), grab zwyczajny (m.in. Kamica, Giżałki 2, Byszewice) oraz sporadycznie jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* (Małobór) i inne.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**Wskaźnik: Gatunki obce geograficznie w drzewostanie**

Wskaźnik kardynalny. Ze 100 monitorowanych w 2017 r stanowisk, 86 otrzymało ocenę FV, 8 ocenę U1 i 6 ocenę U2. Są to wyniki nieco gorsze w porównaniu z poprzednim cyklem monitoringu jednak nadal dominują oceny właściwe. Głównym powodem obniżenia oceny na niektórych stanowiskach była zwiększona obecność obcego tu najczęściej sztucznie wprowadzonego świerka *Picea abies* (m.in. Dolina Ilanki II, Giżałki I, Bagno - Książęca Tablica) lub dębu czerwonego *Quercus rubra* (np. Jamno). Generalnie siedlisko poza miejscową ekspansją dębu czerwonego i sporadyczną robinii akacjowej (np. Ługi w Puszczy Drawskiej) nie jest narażone na wnikanie gatunków obcych do drzewostanów.

Wskaźnik: Martwe drewno (łącznie zasoby)

Na prawie połowie stanowisk w 2017r. okazał się zły (U2). Mimo wszystko jednak widać niewielką poprawę w porównaniu do poprzednich badań. Wzrosła liczba stanowisk z oceną FV z 13 do 26, zmalała liczba stanowisk z oceną U1 z 39 do 26 i oceną U2 z 55 do 48. Przy czym należy tu zaznaczyć, że w okresie między badaniami nastąpiła zmiana sposobu określania wartości wskaźnika, co ma niewątpliwie wpływ na uzyskane wyniki. W pierwszym cyklu badań ilość martwego drewna określano je jako udział w zasobności drzewostanu (w %). Aktualnie martwe drewno określa się poprzez podanie ilości m³ na 1 ha.

Generalnie najbogatszymi zasobami martwego drewna (>20 m³/ha) charakteryzują się stanowiska położone w parkach narodowych i rezerwach przyrody (Babi Dół, Gace, Śródzieżerze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym, Półwysep Dębowy w Drawieńskim Parku Narodowym, Dąbrowy Krzymowskie – Rezerwat) i w kilku innych miejscach z ograniczonym lub zaniechanym pozyskaniem drewna. W przypadku pozostałych stanowisk gospodarka leśna znacząco wpływa na deficyt martwego drewna.

Wskaźnik: Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości

Wskaźnik kardynalny. Proporcje ocen w przypadku tego wskaźnika są obecnie bardzo zbliżone do wskaźnika łącznych zasobów martwego drewna, choć w tym przypadku ocenę złą (U2) określono na większej liczbie stanowisk (60). Wynika to często nie tyle z obniżenia liczby sztuk tego rodzaju martwego drewna, ale pomyłkowego jego oceniania w poprzednim cyklu badań (np. pomimo opisu o znikomej ilości martwego drewna na stanowisku przyznawano ocenę U1). Oczywiście wywóz martwego „grubego” drewna z lasów gospodarczych ma również znaczenie.

Liczba stanowisk z oceną FV wzrosła z 12 do 22. Do większej komasacji „grubego” martwego drewna dochodzi w miejscach położonych w obszarach chronionych i wyłączonych z gospodarowania. Nie bez znaczenia jest też proces oceny starszych obecnie drzewostanów, w których z wiekiem zamiera coraz więcej drzew, w tym o większych gabarytach. Na uwagę zasługuje także fakt, że w okresie między badaniami nastąpiła zmiana sposobu określania wartości wskaźnika, co ma niewątpliwie

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

wpływ na uzyskane wyniki. Aktualnie w przypadku, gdy drzewa z przyczyn naturalnych nie dorastają do 50 cm grubości próg grubości obniżany jest do 30 cm. Przy takim kryterium o dwa stopnie (z U2 na FV) polepszyła się np. ocena na stanowiskach Babi Dół i Taczanów.

Wskaźnik: Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)

Teoretycznie aktualna ocena wieku drzewostanu na badanych stanowiskach powinna być wyższa, ze względu na lata, które upłynęły od ostatniego monitoringu, co potwierdzają wyniki prac terenowych. Ocena właściwa jest odnotowana na 60, niezadowolająca na 34 i zła na 6 stanowiskach (poprzednio FV 56, U1 – 40, U2 11). Jednak różnie się to kształtowało na poziomie stanowisk. Są przykłady poprzednio błędnie przyjętego wieku, gdzie zamiast oceny FV wskazywano U1 lub U2 (Dębowa Góra IV, Kamica, Małobór, Uroczyska Kujańskie III, Warnie Bagno-Książęca Tablica, Wierzchomińskie Bagno). Nie brak też przykładów, gdzie wiek drzewostanu na niektórych stanowiskach gwałtownie się obniżył poprzez jego wycinkę, a aktualna ocena wieku uprawy lub młodnika musi być zła. Ma to miejsce m.in. na stanowiskach Dębica 2, czy Jamno.

Wskaźnik: Naturalne odnowienie dębu

Obecnie 37 stanowisk otrzymało ocenę FV, 49 – U1, a 14 U2. Na 7 stanowiskach ocena uległa poprawie, a na 15 – pogorszeniu. Wśród 15 stanowisk, w których ocena naturalnych odnowień uległa obniżeniu znajduje się 6 stanowisk proponowanych do usunięcia (Dębolas, Dębica 1, Dębica 2, Giżałki 1, Giżałki 2, Kamica). Więcej, w porównaniu do stanu z poprzednich badań odnotowano na stanowiskach: Dąbrowa w Korytach I, II, III, IV, Dolina Ilanki II, Parowa 2, Sarbinowo w Puszczy Drawskiej. Generalnie ocena wskaźnika jest niezadowolająca. Odnowienia naturalne występują, miejscami licznie, miejscami pojedynczo, ale warto też zwrócić uwagę na korelację tego wskaźnika z wiekiem drzewostanu. Szczególnie tam, gdzie występują młode drzewostany, powstałe w warunkach gospodarczych, odnowienie nie występuje. Wraz z wzrastającym wiekiem odnowień jest coraz więcej. Jest również zależność regionalna i klimatyczna na stanowiskach położonych w Wielkopolsce i województwie Lubuskim odnowienie jest mniej liczne, głównie z powodu mniejszych opadów.

Wskaźnik: Struktura pionowa i przestrzenna

Aktualnie na 49 stanowiskach wskaźnik ten otrzymał ocenę FV, na 45 – U1, a na 6 U2. Poprzednio ocenę FV otrzymało 47 stanowisk, 51 stanowisk ocenę U1, a 9 – U2. Na 13 stanowiskach nastąpiła poprawa stanu, a na 9 pogorszenie. Ocena tego wskaźnika jest skorelowana m.in. z wiekiem drzewostanu, bo z reguły im starszy drzewostan tym lepsza (wyżej oceniana) jest jego struktura pionowa i przestrzenna. Z drugiej strony na ocenę złą zasłużyły stanowiska pozbawione starego drzewostanu z przyczyn naturalnych (np. zamieranie drzewostanu dębowego na stanowisku Roszki) lub z powodu wycinki i wprowadzenia sztucznego odnowienia niekoniecznie odpowiedniego dla siedliska (np. Dębica 2, Jamno, Parowa2).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**Wskaźnik: Ekspansywne gatunki obce w podszyciu i runie**

Siedlisko nie jest mocno narażone na wnikanie i rozprzestrzenianie się obcych gatunków ekspansywnych. Do ekspansji tych gatunków dochodzi obecnie na stanowiskach błędnie zakwalifikowanych do kwaśnych dąbrów (tj. Daniele (Dąbrowy Obrzyckie), Dębica 2), a także na stanowiskach najżyźniejszych, które nawiązują do siedlisk mezo- i eutroficznych lasów liściastych (Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie), Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie), Jamno, Chruszczyny, Rychtal II, Byszewice, Dębowiec i in.) często z przeszłością porolną. Na 6 stanowiskach ocena uległa poprawie, a na 8 – pogorszeniu. W stosunku do pomiarów z poprzedniego cyklu, liczba stanowisk z oceną FV zmniejszyła się z 80 do 72, liczba stanowisk z oceną U1 wzrosła nieznacznie z 14 do 18, liczba stanowisk z oceną U2 zmniejszyła się nieznacznie z 13 do 10. Najczęściej wymieniane gatunki obce w kwaśnych dąbrowach to: niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i czeremcha amerykańska *Padus serotina*. Rzadziej pojawiają się w nich podszyty i naloty dębu czerwonego oraz robinii akacjowej. Do silniejszych inwazji wymienionych gatunków dochodziło na stanowiskach w Dąbrowach Obrzyckich, Wzgórzach Kieleczyńskich i Dolinie Ilanki.

Wskaźnik: Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)

Kwaśne dąbrowy są w niewielkim stopniu narażone na wnikanie i rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych (71 stanowisk ocenionych na FV). Na 20 stanowiskach odnotowano nieco podwyższony udział gatunków ekspansywnych (U1), zaś na 9 ekspansja była silna (U2). Aktualnie wśród gatunków najczęściej i najliczniej spotykanych wymienić należy: różne gatunki jeżyn *Rubus* sp. div. (m.in. Babi Dół, Dębołas, Dębowiec, Gace, Jamno), trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos* (m.in. Jamno, Raszki), żarnowiec miotłasty *Sarothamnus scoparius* (Sierakowo1, Sierakowo2), trzęślica modra *Molinia caerulea* (Gace, Przy Torze), turzyca drżączkowata *Carex brizoides* (m.in. Chruszczyny, Różopole, Jamno).

Wskaźnik: Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna

Zarówno obecnie, jak i w poprzednim cyklu nie odnotowano licznych śladów (U2) zniszczeń runa i gleby związanych z pozyskaniem drewna. Z 18 do zaledwie 6 zmniejszyła się liczba stanowisk, gdzie odnotowano tylko pojedyncze ślady (Chruszczyny, Dębowiec, Rychtal I, Łazy 2, Piława, Warnie Bagno - Książęca Tablica). Obecnie na 94 (poprzednio 88) stanowiskach nie wykazano żadnych zniszczeń.

Wskaźnik: Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)

W porównaniu do poprzedniej oceny korzystniej kształtuje się również ten wskaźnik. Obecnie na 89 stanowiskach nie zaobserwowano żadnych zniekształceń (FV). Na 8 stanowiskach pojawiają się pojedyncze odpady, zaś na 3 (Dębowiec, Kompleks leśny k. Skalic, Warnowo) zaśmiecenie i wydeptywanie okazało się silne (U2). Niektóre płyty siedliska przecinają drogi (np. Przy Torze).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Wskaźnik: **Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)**

Wskaźnik ten zastąpił w 2013 roku nieco inaczej brzmiący wskaźnik fakultatywny: „Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)”. Poprzednio dla 39 stanowisk ten wskaźnik był nieokreślony; tam gdzie go oszacowano dominowały oceny niezadowolające (U1) 38, ocenę właściwą (FV) określono na 23 stanowiskach. Aktualnie aż na 93 stanowiskach uznano, że stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków jest nieznan. Tylko w 5 miejscach potwierdzono ocenę właściwą. Stanowiska pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* i kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo* wykazano w m.in. w Dębolesie, Mieszkowickiej Dąbrowie, Dąbrowach Krzymowskich - Rezerwat i Uroczyskach Kujańskich IV; stanowiska wiciokrzewu pomorskiego *Lonicera periclymenum* w Dębicy 1, Dębicy 2, Łazach 1, Warnowie i Wierzchomińskim Bagnie, zaś stanowiska buławnika mieczolistnego *Cephalanthera longifolia* w Myśliborzu, Piławie i Wąwozie Lipy. W porównaniu do poprzedniego cyklu z powodu braku aktualnych danych zmieniono ocene z FV, U1 lub U2 na XX. Na 1 stanowisku (Dęboles) nastąpiła zmiana oceny z U1 na FV

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska na stanowiskach

W latach 2009-2011 najczęściej (na 71 stanowiskach) pojawiające się oddziaływania były związane z usuwaniem martwych i umierających drzew (B02.04). W większości odnotowano je jako oddziaływanie negatywne. Kolejnym często (na 62 stanowiskach) wymienianym oddziaływaniem było szeroko pojęte leśnictwo (B). Na 22 stanowiskach odnotowano je jako oddziaływanie neutralne, zaś na 40 jako negatywne. Kolejnym (na 28 stanowiskach) oddziaływaniem jest D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe), które oddziaływało na większości stanowisk (27) siedliska neutralnie. Tylko na 9 stanowiskach odnotowano negatywne oddziaływanie I01 (nierodzące gatunki zaborcze). Pozostałe oddziaływania wykazywano sporadycznie.

W 2017 r. na 92 stanowiskach określono 23 różne rodzaje oddziaływań:

- B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące) na 1 stanowisku (Kompleks leśny k. Skalic) sztuczne podsadzenia gatunkami obcymi,
- B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) na 1 stanowisku (Dargobądz) sztuczne odnowienia,
- B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) na 1 stanowisku (Dąbrowa w Korytach III) sztuczne odnowienia dębowe na gniazdach (wpływ pozytywny),
- B02.02 wycinka lasu na 1 stanowisku (Dargobądz) usuwanie drzew w wyniku działań gospodarczych,
- B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew – na 62 stanowiskach – usuwanie drzew w wyniku działań gospodarczych lub ochronnych,
- B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew) – na 4 stanowiskach (Babi Dół, Łazy 1, Łazy 2, Łokciowe) – oddziaływanie pozytywne związane z ograniczeniem gospodarki leśnej,

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

- B02.06 przeredzenie warstwy drzew na 1 stanowisku (Dąbrowy Gubińskie II) oddziaływanie związane z przeprowadzeniem trzebieży późnej w drzewostanie (słaby wpływ negatywny),
- B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej – na 4 stanowiskach (Ługi w Puszczy Drawskiej, Sarbinowo w Puszczy Drawskiej, Śródziejrze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym, Uroczyska Kujañskie IV) – sztuczne podsadzenia buka i graba,
- D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe na 1 stanowisku (Góra Swarna) oddziaływanie związane jest z położeniem płatu siedliska, który przecinają nieliczne drogi leśne i ścieżki (wpływ neutralny).
- D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe) – na 22 stanowiskach – oddziaływanie związane jest z przecinaniem płatów siedliska przez szlaki turystyczne i drogi (na 19 stanowiskach (wpływ neutralny),
- D01.02 drogi, autostrady na 6 stanowiskach (Dębowiec, Kołaczów 1, Kołaczów 2, Olszak 1, Olszak 2, Pokrzywna) oddziaływanie związane jest z przecinaniem płatów siedliska przez drogi
- D01.03 parkingi samochodowe i miejsca postojowe na 1 stanowisku (Dębowiec) parking samochodowy umiejscowiony w płacie siedliska,
- D01.04 drogi kolejowe, w tym TGV na 1 stanowisku (Pokrzywna) oddziaływanie związane jest z położeniem płatu siedliska, który przecina linia kolejowa,
- E03.04 Inne odpady na 2 stanowiskach (Warnowo, Zagórze) oddziaływanie związane z pozostawianiem odpadów na powierzchni płatów siedliska,
- F03.01.01 szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji) na 2 stanowiskach (Gace, Krasne Łączki) oddziaływanie związane jest z presją zwierzyny płowej na odnowienia naturalne dębów,
- I01 nierodzące gatunki zaborcze – na 16 stanowiskach (Atanazewo, Byszewice, Chruszczyny, Daniele, Dębica 1, Dębica 2, Dolina Ilanki I, Gozdnicza, Góra Szczytna, Grabnik, Jamno, Parowa 2, Przy Świetlistej Dąbrowie, Przy Torze, Rychtal II, Zagórze) odnotowano negatywne oddziaływanie gatunków tj.: *Impatiens parviflora*, *Padus serotina*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudoacacia*, *Lonicera nigra*, *Spiraea tomentosa*.
- I02 problematyczne gatunki rodzime na 6 stanowiskach (Chruszczyny, Dąbrowa w Korytach IV, Dąbrowy Gubińskie III, Dąbrowy Gubińskie IV, Dolina Ilanki II, Różopole) negatywnie oddziałują sztuczne podsadzenia bukowe i zbyt liczny udział buka w drzewostanach dębowych w zbiorowiskach *Calamagrostio-Quercetum* oraz nadmierna ekspansja *Carex brizoides* w runie (Chruszczyny, Różopole),
- J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych na 1 stanowisku (Krasne Łączki) zakłócenia stosunków wodnych mające wpływ na zamieranie drzewostanu,
- K01.01 Erozja na 1 stanowisku (Świętousć) naturalne osuwanie się klifu zmniejszające powierzchnię siedliska,
- K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja na 1 stanowisku (Byszewice)
- K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) na 7 stanowiskach (Babi Dół, Dąbrowy Krzymowskie 3, Dolina Czyżynki, Gace, Góra Kruczy, Łokciowe, Sierakowo 1) oddziaływanie związane jest z presją zwierzyny płowej na odnowienia i podrosty dębów,
- L07 sztorm, cyklon na 1 stanowisku (Świętousć) wiatrołomy i wiatrowały,
- M01.03 powódzie i zwiększenie opadów na 2 stanowiskach (Łazy 1, Łazy 2) proces zabagniania terenu i przekształcania siedliska,

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Atanazewo (Dąbrowy Obrzyckie)	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	TAK

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Babi Dół	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	H04 Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	TAK	
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Byszewice	I01 nierodzące gatunki zaborcze		
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	TAK	TAK
	K02.03 eutrofizacja (naturalna)	TAK	
Chruszczyny	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Czaplice	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Daniele (Dąbrowy Obrzyckie)	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	TAK
Dargobądz	B leśnictwo	TAK	
	B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		TAK
	B02.02 wycinka lasu		TAK
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dąbrowa w Korytach I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dąbrowa w Korytach II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dąbrowa w Korytach III	B leśnictwo	TAK	
	B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		TAK
	B02.02 wycinka lasu	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Dąbrowa w Korytach IV	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Dąbrowy Gubińskie I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dąbrowy Gubińskie II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	B02.06 przerzedzenie warstwy drzew		TAK
Dąbrowy Gubińskie III	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Dąbrowy Gubińskie IV	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Dąbrowy Krzymowskie - Kuropatniki	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Dąbrowy Krzymowskie - Rezerwat	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Dąbrowy Krzymowskie 2	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Dąbrowy Krzymowskie 3	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Dębica 1	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Dębica 2	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
	I01 nierodzone gatunki zaborcze		TAK
Dębniaki/Biały Kościół 1	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze	TAK	
Dębniaki/Biały Kościół 2	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
Dębołas	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Dębowa Góra I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dębowa Góra II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dębowa Góra III	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dębowa Góra IV	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dębowiec	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
	D01.03 parkingi samochodowe i miejsca postojowe		TAK
Dolina Czyżynki	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Dolina Ilanki I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze		TAK
Dolina Ilanki II	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	I02 problematyczne gatunki rodzime		
Gace	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	F03.01.01 szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)		TAK
	H04 Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	TAK	
	K04.05 szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Giżałki 1	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Giżałki 2	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Gozdnica	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Góra Dębień	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Góra Kruczy	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	K04.05 szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Góra Swarna	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe		TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
Góra Szczytna	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	TAK
Grabnik	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Grochowo	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Jamno	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze	TAK	TAK
Janowiec	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Kamica	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Kamieniołom	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzone)	TAK	
	I01 nierodzone gatunki zaborcze	TAK	
Kończów 1	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
Kończów 2	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
Kompleks leśny k. Kalinowic Górnych	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Kompleks leśny k. Skalic	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzone)	TAK	TAK
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
Kompleks leśny k. Sulistrowic 1	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Kompleks leśny k. Sulistrowic 2	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Krasne Łączki	F03.01.01 szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)		TAK
	H04 Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	TAK	
	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych		TAK
	J02.06 Pobór wód z wód powierzchniowych	TAK	
	K04.05 szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	
Las Włoszakowicki I	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Las Włoszakowicki II	B leśnictwo	TAK	
Las Włoszakowicki III	B leśnictwo	TAK	
Las Włoszakowicki IV	B leśnictwo	TAK	
Lisiura	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Łagowskie	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Łagowskie II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Łągów Lubuski	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Łazy 1	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	M01.03 powodzie i zwiększenie opadów		TAK
Łazy 2	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	M01.03 powodzie i zwiększenie opadów		TAK
Łokciowe	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	
	H04 Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	TAK	
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Ługi w Puszczy Drawskiej	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		TAK
Łunowo	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Małobór	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Mieszkowicka Dąbrowa	B leśnictwo	TAK	
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk		TAK
Myślubórz	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
Olszak 1	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
Olszak 2	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
Parowa 1	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
Parowa 2	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze	TAK	TAK
Piekietko	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Piława	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
	D01.04 drogi kolejowe, w tym TGV	TAK	
Pokrzywna	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.02 drogi, autostrady	TAK	TAK
	D01.04 drogi kolejowe, w tym TGV	TAK	TAK
Półwysep Dębowy w Drawieńskim	G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
Parku Narodowym	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie)	I01 nierodzone gatunki zaborcze	TAK	TAK
Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie)	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze		TAK
Raków	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Rezerwat Cisy	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Roszki	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Różopole	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Rychtal I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Rychtal II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze		TAK
Sarbinowo w Puszczy Drawskiej	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		TAK
Sierakowo 1	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		TAK
Sierakowo 2	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Stanisławów	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Stare Kurowo w Puszczy Drawskiej	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Śródzieżerze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym	A03 koszenie / ścinanie trawy	TAK	
	B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)	TAK	
	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		TAK
Świętousć	K01.01 Erozja		TAK
	L07 sztorm, cyklon	TAK	TAK
Świny bezimienne wzniesienie	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Taczanów	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Templewko	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Uroczyska Kujańskie I	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Uroczyska Kujańskie II	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Uroczyska Kujańskie III	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Uroczyska Kujańskie IV	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Stanowisko	Rodzaj oddziaływania	2009-2011	2017
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		TAK
Warnie Bagno - Książęca Tablica	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Warnowo	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	E03.04 Inne odpady	TAK	TAK
Wąwóz Lipy	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Wierzchomińskie Bagno	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Wieżyca	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Winna Góra	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
Zagórze	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
	E03.04 Inne odpady		TAK
	I01 nierodzone gatunki zaborcze		TAK

Zwiększona liczba oddziaływań opisana na stanowiskach w 2017 r. (w stosunku do 2011 r.) generalnie nie wynika ze zmian w stanie siedlisk, ale z precyzyjniejszego opisywania zaobserwowanych oddziaływań. Najpowszechniejszym oddziaływaniem mającym negatywny wpływ na siedlisko jest usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), co ma bezpośredni związek z prowadzoną gospodarką leśną (trzebieżami lub stosowanymi rębniami) na większości monitorowanych stanowisk. Oddziaływanie to ma ścisły związek z generalnie niską zasobnością martwego drewna w drzewostanach siedliska. Drugi najczęściej odnotowywany typ oddziaływania obecnie różnie interpretowany: D01 (drogi, ścieżki i drogi kolejowe), D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe), D01.02 (drogi, autostrady) polega na zaśmiecaniu, zanieczyszczeniu terenu przez turystów lub podróżnych. Trzecim istotnym oddziaływaniem są nierodzone gatunki zaborcze (I01). W tym przypadku aktualnie znaczne zwiększenie obserwacji negatywnych oddziaływań ze strony ekspansywnych neofitów wynika zarówno z ich większego rozprzestrzenienia, jak i niedoszacowania w poprzednich badaniach (wykonanie w terminie jesiennym). W mniejszym stopniu znaczenie mają inne oddziaływania, odnotowane na pojedynczych stanowiskach.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**3. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska na stanowiskach**

W latach 2009-2011 najczęściej (na 63 stanowiskach) pojawiające się zagrożenia były związane z różną intensywnością usuwania martwych i umierających drzew (B02.04). Na największej liczbie (32) stanowisk oceniono je stopniu „C”. W 2017 r. oddziaływanie to odnotowano na 54 stanowiskach, przy czym tylko na 14 z nich intensywność określono na „C”, a na 32 stanowiskach na „B”. Kolejnym często wymienianym zagrożeniem (40 stanowisk) było szeroko pojęte leśnictwo (B). Obecnie nie wykazano tego zbyt ogólnie traktowanego zagrożenia. W poprzednim cyklu badań na 9 stanowiskach odnotowano negatywne zagrożenia ze strony nierodzimych gatunków zaborczych (I01). Intensywność zagrożenia na stanowiskach była różna, lecz najwięcej (4) oceniono na „B”, Aktualnie liczba zagrożonych płatów siedliska wzrosła do 16. Najwięcej wzrosła (z jednego do sześciu) liczba stanowisk najslabiej zagrożonych (ocena „C”). Pozostałe zagrożenia zarówno w przeszłości, jak i obecnie wykazywane są na pojedynczych stanowiskach.

II.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY W REGIONIE BIOGEOGRAFICZNYM KONTYENTALNYM - NA STANOWISKACH**1. Stan i zmiany w czasie parametru Powierzchnia siedliska na stanowiskach**

W latach 2009-2011 na 50 stanowiskach parametr otrzymał ocenę FV, w 2017 r. taką samą ocenę miało 54 stanowisk. Większość ocen właściwych powtarza się na tych samych stanowiskach, są jednak przykłady (16 stanowisk) awansu na tą ocenę najczęściej z oceny U1. Ich przyczyną jest odmienna ocena zmniejszania się powierzchni siedliska, czy też jego pofragmentowania. W przypadku 4 stanowisk (Różopole, Dębica 1, Dębolas i Małobór) ocena z FV przeszła na U2. Oceny te dotyczą stanowisk proponowanych do zaprzestania dalszego monitoringu (brak siedliska). Ocena U1 w latach 2009-2011 r. pojawiła na 42 stanowiskach, a obecnie na 33. Większość ocen niezadawalających zachowała się na tych samych stanowiskach. Obecnie tylko na 3 stanowiskach obniżono ocenę z U1 do U2 (Dębica2, Giżałki 1, Uroczyska Kujańskie IV). Łącznie powierzchnię wykazującą silny trend spadkowy lub silnie antropogenicznie pofragmentowaną (U2) zdiagnozowano wcześniej na 15 stanowiskach. Aktualnie nastąpiła poprawa tylko 13 stanowisk ma taką ocenę.

2. Stan i zmiany w czasie parametru Struktura i funkcje siedliska na stanowiskach

Ze 107 stanowisk ocenianych w latach 2009-2011 17 otrzymało ocenę FV, 66 – U1 i 24 U2. Aktualnie (na 100 analizowanych) ocenę FV zachowało tylko 7 stanowisk (Dąbrowy Krzymowskie – Rezerwat, Janowiec, Kołaczów 2, Mieszkowicka Dąbrowa, Stanisławów, Wąwóz Lipy, Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz), ocenę U1 wystawiono 26, a U2 aż 67 stanowiskom.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Pogorszenie ocen parametru „Struktura i funkcje siedliska” wynika głównie z powodu niewłaściwej oceny wskaźnika kardynalnego: „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”. Ocena niewłaściwa tego wskaźnika wynikała często nie tyle z mniejszej liczby sztuk tego rodzaju martwego drewna, ale niewłaściwego jego oceniania w poprzednim cyklu badań (np. pomimo opisu o znikomej ilości martwego drewna na stanowisku przyznawano ocenę U1).

Innymi częstymi przyczynami aktualnie złej oceny parametru struktura i funkcje na stanowiskach są oceny wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna i gatunki dominujące. Tego rodzaju oceny pojawiają zwłaszcza na stanowiskach, w których widoczny jest zanik cech siedliska lub poprzednio błędnego jego zakwalifikowania (Daniele (Dąbrowy Obrzyckie), Giżałki 1, Giżałki 2, Różopole, Dębolas, Dębica 1, Dębica 2, Małobór, Kamica, Dębowa Góra I, II, III, IV).

3. Stan i zmiany w czasie parametru Perspektywy ochrony na stanowiskach

W latach 2009-2011 perspektywy ochrony na 42 monitorowanych stanowiskach oceniono na właściwe (FV). W 2017 r. na większości tych stanowisk ocena pozostała bez zmian. Właściwe oceny parametru (39) zachowały się na terenach chronionych lub wyłączonych z użytkowania, a także tych z młodszymi drzewostanami, które nie są przewidziane do objęcia użytkowaniem rębny w najbliższym 20-leciu. Główną przyczyną wystawienia ocen niezadawalających (U1) na 58 i złych (U2) na 7 stanowiskach w poprzednim badaniu były brak odnowienia i neofityzacja. Aktualnie oceniono 49 stanowisk na U1 i 12 na U2. Do najczęściej wymienianych powodów obniżenia ocen perspektyw ochrony, oprócz ww. braku lub uszkodzeń odnowienia dębowego (np. Dolina Ilanki II, Krasne Łączki) i postępującej ekspansji gatunków obcych (np. Daniele, Dolina Ilanki I, Grabnik Przy Świetlistej Dąbrowie, Przy Torze) były sztucznie wprowadzone podrosty bukowe lub znaczny udział tego gatunku w drzewostanach (np. stanowiska w Dąbrowach Gubińskich, Dąbrowach w Korytach, Puszczy Drawskiej). Bardzo istotnie perspektywę ochrony obniża również postępujący proces grądowienia wielu płatów kwaśnych dąbrów oraz planowane kontynuacje rozpoczętych rębni. Ocena U2 najczęściej pojawia się na stanowiskach proponowanych do wyłączenia z powodu braku siedliska na stanowisku.

4. Stan ochrony siedliska i jego zmiany w czasie na stanowiskach

W latach 2009-2011 na 107 stanowisk, 17 otrzymało ocenę ogólną FV, 57 stanowisk otrzymało ocenę U1, a 33 U2. Obecnie tylko 7 ze 100 stanowisk otrzymało ocenę właściwą (Dąbrowy Krzymowskie – Rezerwat, Mieszkowicka Dąbrowa, Janowiec, Stanisławów, Wąwóz Lipy, Kołaczów 2, Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz), 24 stanowiska otrzymało ocenę niezadawalającą, a aż 69 złą. Niskie oceny ogólne wynikają bezpośrednio z niskiej oceny wcześniej analizowanych parametrów, a zwłaszcza parametru „struktura i funkcja” na tych stanowiskach.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

II.B. POZOSTAŁE TABELY NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 3 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla siedliska Kwaśne dąbrowy (*Quercion roburi-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017 (P1 – Powierzchnia, P2 – Specyficzna struktura i funkcje, P3 – Perspektywy ochrony, P4 – Stan ochrony (ocena ogólna))

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
1.	PLH020021	Wzgórza Kieleczyńskie	dolnośląskie Masyw Ślęży	3119	Kamieniolom	2009-2011	U2	U2	U1	U2
2.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Masyw Ślęży	3120	Góra Szczytna	2009-2011 2016-2018	U2 FV	U2 U1	U2 FV	U2 U1
3.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3129	Dolina Czyżynki	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	U1 U1	U1 U1
4.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3130	Góra Kruczy	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
5.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3131	Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV FV	FV FV	FV FV
6.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3132	Grabnik	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	FV U1	U1 U2
7.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3091	Wąwóz Lipy	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV FV	FV FV	FV FV
8.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3093	Myślubórz	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
9.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3097	Stanisławów	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV FV	FV FV	FV FV
10.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3106	Świny bezimienne wzniesienie	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	FV FV	U1 U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
11.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3107	Góra Swarna	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	FV FV	U1 U2
12.	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3133	Kompleks leśny k. Sulistrowic 1	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
13.	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3134	Kompleks leśny k. Sulistrowic 2	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U2 U1	FV U1	U2 U1
14.	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3135	Wieżyca	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
15.	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3359	Winna Góra	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U1	FV FV	U1 U1
16.	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Sowie	3137	Rezerwat Cisy	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
17.	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Bardzkie	3138	Lisiura	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
18.	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Sowie	3139	Góra Dębień	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U1	FV FV	FV U1
19.	PLH020071	Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	dolnośląskie Góry Sowie	3113	Zagórze	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U1	FV FV	U1 U1
20.	PLH020072	Uroczyska Borów Dolnośląskich	dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2497	Parowa 1	2009-2011	U1	U1	U1	U1
21.	PLH020072	Uroczyska Borów Dolnośląskich	dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2498	Parowa 2	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U2	U1 U1	U2 U2
22.	PLH020074	Wzgórza Strzeleńskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko- Strzeleński	3123	Dębni/Biały Kościół 1	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U2 U2	U2 U2	U2 U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
23.	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3124	Dębniki/Biały Kościół 2	2009-2011	U2	U2	U2	U2
24.	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3126	Kompleks leśny k. Kalinowic Górnych	2009-2011	U1	U1	U2	U2
						2016-2018	U1	U1	U2	U2
25.	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3128	Kompleks leśny k. Skalic	2009-2011	U2	U2	U2	U2
						2016-2018	U2	U2	U2	U2
26.	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1761	Kołaczków 1	2009-2011	FV	FV	FV	FV
						2016-2018	FV	U1	FV	U1
27.	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1762	Kołaczków 2	2009-2011	FV	FV	FV	FV
						2016-2018	FV	FV	FV	FV
28.	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1763	Piekietko	2009-2011	FV	FV	FV	FV
						2016-2018	FV	U1	FV	U1
29.	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1764	Piława	2009-2011	FV	U1	FV	U1
						2016-2018	FV	U1	U1	U1
30.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3118	Grochowo	2009-2011	FV	U2	U1	U2
						2016-2018	FV	U2	U1	U2
31.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3122	Templewko	2009-2011	U1	U1	U1	U1
						2016-2018	U1	U1	U1	U1
32.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3127	Łagów Lubuski	2009-2011	U1	U1	U1	U1
						2016-2018	U1	U2	U1	U2
33.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3152	Łagowskie	2009-2011	U1	U1	U1	U1
						2016-2018	U1	U2	U1	U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
34.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3155	Łagowskie II	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
35.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3157	Raków	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
36.	PLH080009	Dolina Ilanki	lubuskie Równina Torzymska	3079	Dolina Ilanki I	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
37.	PLH080009	Dolina Ilanki	lubuskie Równina Torzymska	3084	Dolina Ilanki II	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U1	U1 U1	U2 U1
38.	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzymska	2446	Dąbrowa w Korytach I	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
39.	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzymska	2447	Dąbrowa w Korytach II	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 FV	U1 U2
40.	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzymska	2448	Dąbrowa w Korytach III	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U2 U2	U1 U1	U2 U2
41.	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzymska	2449	Dąbrowa w Korytach IV	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
42.	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2251	Dąbrowy Gubińskie I	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 FV	U1 U2
43.	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2344	Dąbrowy Gubińskie II	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 FV	U1 U2
44.	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2347	Dąbrowy Gubińskie III	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
45.	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2348	Dąbrowy Gubińskie IV	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 FV	U1 U2
46.	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1776	Olszak 2	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U2	FV FV	FV U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
47.	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1780	Olszak 1	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U2	FV FV	FV U2
48.	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1782	Dębowiec	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U1 U2	U1 U1	U2 U2
49.	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1783	Pokrzywna	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	FV FV	U1 U2
50.	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	1988	Krasne Łączki	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
51.	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2000	Łokciowe	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
52.	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2020	Babi Dół	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U1	U1 U1	U1 U1
53.	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2031	Gace	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
54.	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3953	Chruszczyny	2009-2011 2016-2018	FV U1	U2 U2	U1 U1	U2 U2
55.	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3954	Różopole	2009-2011 2016-2018	FV U2	U2 U2	U1 U1	U2 U2
56.	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3958	Roszki	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	U1 U1	U2 U2
57.	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3962	Taczanów	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U1	U1 U1	U2 U1
58.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2575	Daniele (Dąbrowy Obrzyckie)	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
59.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2576	Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie)	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U2	FV U1	U2 U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
60.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2577	Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie)	2009-2011 2016-2018	FV U1	U1 U2	FV U1	U1 U2
61.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2578	Atanazewo (Dąbrowy Obrzyckie)	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	FV FV	U1 U2
62.	PLH300004	Dolina Noteci	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	1858	Byszewice	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U2	U1 U1	U2 U2
63.	PLH300041	Ostoja Przemęcka	lubuskie Pojezierze Sławskie	3966	Las Włoszakowicki IV	2009-2011	FV	U2	U1	U2
64.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2452	Uroczyska Kujańskie I	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 FV	U1 U2
65.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2453	Uroczyska Kujańskie III	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U1	U1 FV	U1 U1
66.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2454	Uroczyska Kujańskie IV	2009-2011 2016-2018	U1 U2	U1 U2	U2 U2	U2 U2
67.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2455	Uroczyska Kujańskie II	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U1	U1 FV	U1 U1
68.	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2456	Dębowa Góra I	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
69.	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2457	Dębowa Góra II	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U2 U2	U1 U1	U2 U2
70.	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2458	Dębowa Góra III	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
71.	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2466	Dębowa Góra IV	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
72.	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2989	Kamica	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U1 U2	U1 U2	U2 U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
73.	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2990	Dębica 1	2009-2011 2016-2018	FV U2	U1 U2	U1 U2	U1 U2
74.	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2991	Dębica 2	2009-2011 2016-2018	U1 U2	U1 U2	U1 U2	U1 U2
75.	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2992	Małobór	2009-2011 2016-2018	FV U2	U1 U2	U1 U2	U1 U2
76.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2938	Świętousć	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U1	FV FV	FV U1
77.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2941	Dargobądz	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
78.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2944	Warnowo	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U2	U1 U1	U1 U2
79.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2946	Łunowo	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	U1 U1	U2 U2
80.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2947	Czaplice	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U2 U2	U1 U1	U2 U2
81.	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	3029	Dębolas	2009-2011 2016-2018	FV U2	U1 U2	U1 U2	U1 U2
82.	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Pojezierze Drawskie	3030	Giżałki 2	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U1 U2	U1 U2	U2 U2
83.	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Pojezierze Drawskie	3031	Giżałki 1	2009-2011 2016-2018	U1 U2	U1 U2	U1 U2	U1 U2
84.	PLH320041	Jezioro Bukowo	zachodniopomorskie Wybrzeże Słowińskie	2661	Łazy 1	2009-2011 2016-2018	FV U1	FV U2	FV U1	FV U2
85.	PLH320041	Jezioro Bukowo	zachodniopomorskie Wybrzeże Słowińskie	2662	Łazy 2	2009-2011 2016-2018	FV U1	FV U2	FV U1	FV U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4
86.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2159	Ługi w Puszczy Drawskiej	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
87.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2160	Sarbinowo w Puszczy Drawskiej	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2
88.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Równina Drawska	2163	Półwysep Dębowy w Drawieńskim Parku Narodowym	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U1	FV FV	FV U1
89.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	2269	Śródjezierze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U1	U2 U2	U2 U2
90.	PLH320047	Warnie Bagno	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	4081	Warnie Bagno - Książęca Tablica	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	FV FV	U2 U2
91.	PLH320047	Warnie Bagno	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	4102	Wierzchomińskie Bagno	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U1	FV FV	FV U1
92.	PLH320051	Mieszkowicka Dąbrowa	zachodniopomorskie Równina Gorzowska	2212	Mieszkowicka Dąbrowa	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 FV	FV FV	U1 FV
93.	PLH320053	Dolina Bielawy	zachodniopomorskie Równina Sławieńska	2663	Sierakowo 1	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	FV U1	U1 U2
94.	PLH320053	Dolina Bielawy	zachodniopomorskie Równina Sławieńska	2664	Sierakowo 2	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	FV FV	U1 U2
95.	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2235	Dąbrowy Krzymowskie - Rezerwat	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV FV	FV FV	FV FV
96.	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2248	Dąbrowy Krzymowskie 2	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U1	FV FV	U1 U1
97.	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2258	Dąbrowy Krzymowskie 3	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	FV FV	U1 U2
98.	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2261	Dąbrowy Krzymowskie - Kuropatniki	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV U2	FV U1	FV U2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Lata	P1	P2	P3	P4	
99.			lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2158	Stare Kurowo w Puszczy Drawskiej	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U2	FV U1	U1 U2	
100.			dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2495	Jamno	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U2 U2	U1 U1	U2 U2	
101.			dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2496	Gozdnica	2009-2011 2016-2018	U1 FV	U1 U2	U1 U1	U1 U2	
102.			dolnośląskie Góry Bardzkie	3156	Janowiec	2009-2011 2016-2018	FV FV	FV FV	FV FV	FV FV	
103.			wielkopolskie Wysoczyzna Wieruszowska	3937	Rychtal I	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	U1 FV	U2 U2	
104.			wielkopolskie Wysoczyzna Wieruszowska	3943	Rychtal II	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	U1 U1	U2 U2	
105.			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3963	Las Włoszakowicki I	2009-2011	FV	U2	FV	U2	
106.			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3964	Las Włoszakowicki II	2009-2011	FV	U2	U1	U2	
107.			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3965	Las Włoszakowicki III	2009-2011	FV	U2	FV	U2	
Liczba stanowisk z oceną						FV	2009-2011	50	17	42	17
						2016-2018	54	7	39	7	
						U1	2009-2011	42	66	58	57
						2016-2018	33	26	49	24	
						U2	2009-2011	15	24	7	33
						2016-2018	13	67	12	69	
Razem						2009-2011	10	10	10	10	
						2016-2018	10	10	10	10	
							0	0	0	0	

Kolorem zielonym oznaczono poprawę oceny parametru, pomarańczowym pogorszenie oceny o 1 stopień, czerwonym o 2 stopnie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba stanowisk	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
			2016-2018	7									3	2	2					
L07	sztorm, cyklon		2009-2011	1											1					
			2016-2018	1											1					
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		2016-2018	2											2					
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk		2016-2018	1															1	
X	Brak zagrożeń i nacisków		2016-2018	7															7	
Razem			2009-2011	103	1				10	25	18		17	41	41					
			2016-2018	100	3	1	2		2	12	13		21	38	33				8	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Tab. 4A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Liczba stanowisk z oddziaływaniem w latach 2016-2017	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
A03	koszenie / ścinanie trawy				1	
B	leśnictwo			18	39	
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		1	1	1	
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		1		1	1
B02.01.01	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		1		1	
B02.02	wycinka lasu		1		1	1
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		62	32	23	26
B02.05	nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		4		4	
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew		1			1
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		4			4
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe		1	1		
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		22	24	1	2
D01.02	drogi, autostrady parkingi		6	2	1	4
D01.03	samochodowe i miejsca postojowe		1			1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Liczba stanowisk z oddziaływaniem w latach 2016-2017	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
D01.04	drogi kolejowe, w tym TGV		1	2		
E03.04	Inne odpady		2	1		1
F03.01.01	szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)		2			2
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych				1	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną				4	
I01	nierodzące gatunki zaborcze		16	4	2	11
I02	problematyczne gatunki rodzime		6			6
J02	spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych		1			1
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych				1	
K01.01	Erozja		1			1
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja		1	1		
K02.03	eutrofizacja (naturalna)				1	
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		7	5	2	1
L07	sztorm, cyklon		1	1		

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Liczba stanowisk z oddziaływaniem w latach 2016-2017	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
M01.03	powodzie i zwiększenie opadów		2			2
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk		1	1		
X	Brak zagrożeń i nacisków		7	7		
Razem			100	72	59	48

UWAGI:

Brak zmian w ocenach stwierdzano w przypadkach:

- równych wartości wpływu i intensywności oddziaływania, poprzednio i teraz,
- wpływu neutralnego, poprzednio i teraz,
- wpływu neutralnego, poprzednio lub teraz, jeżeli oddziaływanie stwierdzono tylko w jednym cyklu badań.

Poprawę stwierdzano w przypadkach:

- poprawy wpływu,
- poprawy w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym wzrost intensywności, a przy wpływie negatywnym jej spadek),
- wpływu negatywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania,
- wpływu pozytywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania.

Pogorszenie stwierdzano w przypadkach:

- pogorszenia wpływu,
- pogorszenia w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym spadek intensywności, a przy wpływie negatywnym jej wzrost),
- wpływu negatywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania.
- wpływu pozytywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Tab. 5 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Zagrożenie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba stanowisk	Liczba stanowisk z intensywnością zagrożenia			
					A	B	C	X
A03	koszenie / ścinanie trawy		2009-2011	1		1		
B	leśnictwo		2009-2011	40	5	19	16	
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		2009-2011	3	2	1		
			2016-2018	1	1			
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		2009-2011	1		1		
			2016-2018	1	1			
B02.02	wycinka lasu		2009-2011	1		1		
			2016-2018	1	1			
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		2009-2011	63	7	24	32	
			2016-2018	54	9	31	14	
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew		2016-2018	1			1	
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		2016-2018	4	1	1	2	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		2009-2011	1		1		
			2016-2018	3			3	
D01.02	drogi, autostrady		2009-2011	1			1	
			2016-2018	4	1		3	
D01.03	parkingi samochodowe i miejsca postojowe		2016-2018	1			1	
E03.04	Inne odpady		2009-2011	1		1		
			2016-2018	2		1	1	
F03.01.01	szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)		2016-2018	2	1	1		
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych		2009-2011	1			1	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną		2009-2011	4			4	
I01	nierodzące gatunki zaborcze		2009-2011	8	3	4	1	
			2016-2018	16	5	5	6	
I02	problematiczne gatunki rodzime		2016-2018	6	1	2	3	
J02	spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych		2016-2018	1			1	
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych		2009-2011	1		1		
K01.01	Erozja		2016-2018	1			1	
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja		2009-2011	1			1	
			2016-2018	1			1	
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		2009-2011	1		1		
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		2009-2011	7	5	1	1	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Zagrożenie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba stanowisk	Liczba stanowisk z intensywnością zagrożenia			
					A	B	C	X
			2016-2018	7	3	2	2	
L07	sztorm, cyklon		2009-2011	1		1		
			2016-2018	1		1		
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		2016-2018	2		2		
Razem			2009-2011	82	17	41	41	
			2016-2018	76	21	38	33	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

 Tab. 5A Zmiany przewidywanych zagrożeń łącznie na tych samych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie	Liczba stanowisk razem	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie w intensywności
A03	koszenie / ścinanie trawy		1		1	
B	leśnictwo		39		39	
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		2	1	1	
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		2		1	1
B02.02	wycinka lasu		2		1	1
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		73	24	23	26
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew		1			1
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		4			4
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		3		1	2
D01.02	drogi, autostrady		5		1	4
D01.03	parkingi samochodowe i miejsca postojowe		1			1
E03.04	Inne odpady		2	1		1
F03.01.01	szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)		2			2
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych		1		1	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną		4		4	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie	Liczba stanowisk razem	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie w intensywności
I01	nierodzące gatunki zaborcze		17	4	2	11
I02	problematiczne gatunki rodzime		6			6
J02	spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych		1			1
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych		1		1	
K01.01	Erozja		1			1
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja		1	1		
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		1		1	
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		8	5	2	1
L07	sztorm, cyklon		1	1		
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		2			2
Razem			89	34	57	48

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Nazwa parametru	Nazwa wskaźnika	Lata	Liczba obszarów Natura 2000 z oceną				Liczba obszarów Natura 2000
			FV	U1	U2	XX	
Powierzchnia siedliska		2009-2011	9	5	6		20
		2016-2018	15	8	6		29
Martwe drewno		2009-2011	2	7	11		20
		2016-2018	8	7	14		29
Wiek drzewostanu		2009-2011	11	7	2		20
		2016-2018	19	9	1		29
Charakterystyczna kombinacja florystyczna		2009-2011	17	2	1		20
		2016-2018	19	7	3		29
Gatunki dominujące		2009-2011	12	7	1		20
		2016-2018	13	13	3		29
Ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie		2009-2011	13	3	4		20
		2016-2018	16	11	2		29
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)		2009-2011	14	4	2		20
		2016-2018	20	8	1		29
Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		2009-2011	15	5			20
		2016-2018	25	3	1		29
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		2009-2011	14	5	1		20
		2016-2018	21	7	1		29
Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości		2009-2011	1	6	13		20
		2016-2018	8	6	15		29
Naturalne odnowienie dębu		2009-2011	8	10	2		20
		2016-2018	11	15	3		29
Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)		2009-2011	1	12		7	20
		2016-2018	1			27	28
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		2009-2011	10	9	1		20
		2016-2018	15	12	2		29
Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu		2009-2011	17	3			20
		2016-2018	23	4	2		29
Udział dębu w drzewostanie		2009-2011	14	6			20
		2016-2018	20	7	2		29
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		2009-2011	15	5			20
		2016-2018	29				29

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Nazwa parametru	Nazwa wskaźnika	Lata	Liczba obszarów Natura 2000 z oceną				Liczba obszarów Natura 2000
			FV	U1	U2	XX	
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	2009-2011 2016-2018	17 24	3 5			20 29
Specyficzna struktura i funkcje		2009-2011 2016-2018	2 3	12 10	6 16		20 29
Perspektywy ochrony		2009-2011 2016-2018	6 12	10 13	3 4	1	20 29
Ocena ogólna		2009-2011 2016-2018	2 3	10 10	8 16		20 29

Wskaźniki kardynalne podkreślono.

Tab. 6A Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Nazwa parametru	Liczba obszarów ze zmianą						inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	Suma obszarów
	poprawa			pogorszenie					
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia siedliska	3	1	4	4		4		11	19
Specyficzna struktura i funkcje	2		2	5	2	7		10	19
Perspektywy ochrony	2	1	3	5		5	1	10	19
Ocena ogólna	2		2	3	2	5		12	19

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW****III.A.1. WSKAŹNIKI STANU OCHRONY, AKTUALNE ODDZIAŁYWANIA I PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA W REGIONIE BIOGEOGRAFICZNYM KONTYNETALNYM NA OBSZARACH NATURA 2000**

W latach 2009-2011 siedlisko było monitorowane na terenie 20 obszarów Natura 2000: PLH080008 Buczyny Łagowsko-Sulecińskie, PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie, PLH020034 Dobromierz, PLH320053 Dolina Bielawy, PLH080009 Dolina Ilanki, PLH300004 Dolina Noteci, PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, PLH020062 Góry Bardzkie, PLH020037 Góry i Pogórze Kaczawskie, PLH320041 Jezioro Bukowo, PLH320012 Kemy Rymańskie, PLH020040 Masyw Ślęży, PLH020071 Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, PLH300041 Ostoja Przemęcka, PLH300002 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, PLH320047 Warnie Bagno, PLH320019 Wolin i Uznam, PLH020021 Wzgórza Kielczyńskie, PLH020074 Wzgórza Strzelińskie.

W 2017 r. dołączono do monitoringu kolejne obszary: PLH020072 Uroczyska Borów Dolnośląskich, PLH020082 Wzgórza Niemczańskie, PLH080042 Stara Dąbrowa w Korytach, PLH080069 Dąbrowy Gubińskie, PLH160007 Góry Opawskie, PLH220023 Ostoja Słowińska, PLH300052 Uroczyska Kujańskie, PLH300055 Dębowa Góra, PLH320051 Mieszkowicka Dąbrowa, PLH320054 Wzgórza Krzymowskie.

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska na obszarach Natura 2000

Wskaźnik: **Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa**

Wskaźnik kardynalny. Ocena wskaźnika nie zmieniła się istotnie. W prawie wszystkich obszarach z wyjątkiem trzech (Wzgórza Kielczyńskie – U1 i Kemy Rymańskie – U1, Dolina Noteci U2) charakterystyczna kombinacja florystyczna runa w latach 2009-2011 została oceniona na FV. Obecnie również wskaźnik FV przeważa w ocenie poszczególnych obszarów, na ocenę U1 zasłużyło 7 obszarów (Ostoja Słowińska, Jezioro Bukowo, Dębowa Góra, Uroczyska Borów Dolnośląskich, Dąbrowy Obrzyckie, Wzgórza Strzelińskie, Wzgórza Kielczyńskie), zaś na U2 tylko 3 (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Dolina Noteci, Kemy Rymańskie). Runo w wymienionych obszarach często było wykształcone w postaci kadłubowej (z obecnością jedynie nielicznych gatunków charakterystycznych), a czasem nawet nie odpowiadało badanemu siedlisku (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Kemy Rymańskie). Nie bez znaczenia były też widoczne procesy grądowienia (m.in. Dąbrowy Obrzyckie, Wzgórza Strzelińskie), a także nadmierna ekspansja niektórych gatunków obcych (Dąbrowy Obrzyckie) lub apofitów (Ostoja Słowińska).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**Wskaźnik: Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy**

Wskaźnik kardynalny. W latach 2009-2011 ocena wskaźnika w większości obszarów kształtowała się właściwie. Zniekształcenia (U1, U2) stwierdzono w 8 obszarach: Wzgórza Kiełczyńskie, Wzgórza Strzelińskie, Dolina Ilanki, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Kemy Rymańskie, Dolina Noteci, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej oraz Wolin i Uznam. Najgorzej z nich oceniono obszar Wzgórza Kiełczyńskie (U2). Nie ma prawidłowości geograficznych, co do ocen tego wskaźnika. Aktualnie wskaźnik na 13 obszarach oceniono na FV. Ocenę U1 przyznano również 13 obszarom: Dolina Bielawy, Jezioro Bukowo, Dolina Noteci, Wolin i Uznam, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Dąbrowy Gubińskie, Uroczyska Borów Dolnośląskich, Dolina Ilanki, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Stara Dąbrowa w Korytach, Dąbrowy Obrzyckie, Wzgórza Strzelińskie, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich. Ocenę U2 przyznano 3 obszarom: Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Kemy Rymańskie i Ostoja Słowińska. Poprzednio raportowano, że zniekształcenia wiążą się ze zmniejszoną ilością dębu na rzecz sosny, udziałem czeremchy amerykańskiej, robinii akacjowej i niecierpka drobnokwiatowego. Obecnie obserwuje się nieco mniejszy udział sosny w coraz starszych drzewostanach dębowych, ale za to silniejszą presję ze strony ekspansywnych neofitów (zwłaszcza czeremchy amerykańskiej i niecierpka drobnokwiatowego). Coraz bardziej zauważalny jest problem ze zwiększającym się udziałem często masowo podsadzanego buka.

Wskaźnik: Udział dębu w drzewostanie

Wskaźnik kardynalny. W poprzednim cyklu monitoringu 17 obszarów oceniono na FV, a 3 na U1 (Wzgórza Kiełczyńskie, Kemy Rymańskie oraz Wolin i Uznam)). W 2017 roku niewłaściwy stan ochrony stwierdzono w 6 obszarach, 4 z nich otrzymało ocenę U1 (Jezioro Bukowo, Ostoja Słowińska, Wolin i Uznam, Stara Dąbrowa w Korytach) a 2 ocenę U2 (Kemy Rymańskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli). 23 obszary zostały ocenione na FV. Wzrost liczby ocen właściwych wynika raczej ze zwiększenia ilości badanych ostoi, niż faktycznych zmian w strukturze gatunkowej drzewostanów. W dwóch ostojach odnotowano pogorszenie stanu wskaźnika z FV do U2 (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli) i U1 do U2 (Kemy Rymańskie) – dęby na monitorowanych stanowiskach występują co najwyżej pojedynczo.

Wskaźnik: Udział sosny w drzewostanie

W poprzednim cyklu udział sosny w drzewostanie zdecydowanej większości obszarów kształtował się właściwie (FV). Gorzej (U1) oceniano następujące obszary: Wzgórza Kiełczyńskie, Kemy Rymańskie, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Ilanki, Uroczyska Puszczy Drawskiej oraz Wolin i Uznam.

Nie ma prawidłowości geograficznych, co do ocen tego wskaźnika. Obecnie nie odnotowano większych zmian w ocenie wartości tego wskaźnika. W 2017 roku w przypadku siedmiu obszarów (Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Jezioro Bukowo, Ostoja Słowińska, Wolin i Uznam, Dąbrowy Gubińskie, Dolina Ilanki, Stara Dąbrowa w Korytach) udział sosny w drzewostanach siedliska uznano za niezadawalający U1, a dwóch (Kemy Rymańskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli) za zły (U2). Wskaźnik dla 20 obszarów oceniono na FV. Wzrost liczby ocen FV wynika z oceny większej ilości obszarów naturalnych, a nie ze zmian w strukturze gatunkowej drzewostanów.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Odnotowanie dwóch ocen U2 jest tożsame ze zmianami opisanymi w poprzednim wskaźniku – w ostojach Dolina Radwi, Chocieli i Chotli oraz Kemy Rymańskie stanowiska monitoringowe założone są w drzewostanach sosnowych z co najwyżej pojedynczym udziałem dębu.

Wskaźnik: Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie

Poprzednio wskaźnik w większości obszarów (15) oceniany był jako właściwy (FV). Jedynie w pięciu obszarach otrzymał ocenę U1: Uroczyska Puszczy Drawskiej, Ostoja Przemęcka, Warnie Bagno, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli oraz Kemy Rymańskie. Ocena ta wynikała ze sporadycznego występowania świerka i modrzewia na części stanowisk.

Generalnie w roku 2017 udział gatunków obcych ekologicznie w drzewostanach obszarów zmienił się nieznacznie. Spośród 29 ocenianych obszarów 25 oceniono na FV, w trzech wystawiono ocenę U1 (Ostoja Słowińska, Kemy Rymańskie, Warnie Bagno) a w jednym (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli) ocenę U2. Tylko w tym ostatnio wymienionym sytuacja się pogorszyła (większy udział świerka, grabu, modrzewia i innych gatunków).

Wskaźnik: Gatunki obce geograficznie w drzewostanie

Wskaźnik kardynalny. W latach 2009-2011 wskaźnik w większości obszarów został oceniony na FV, ocenę U1 otrzymało 5 obszarów: Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Wzgórza Kiełczyńskie, Dolina Ilanki, Warnie Bagno i Ostoja Przemęcka, zaś ocenę U2: Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie. Powodem obniżenia oceny w Dolinie Ilanki, Dolinie Radwi, Chocieli i Chotli oraz w Buczynach Łagowsko-Sulęcińskim była liczna obecność obcego tu świerka, a na Wzgórzach Kiełczyńskich – obecność dębu czerwonego.

Aktualnie najgorsza sytuacja (ocena U2) ma miejsce w obszarze Warnie Bagno (liczna obecność świerka). Nieco lepiej (ocena U1) choć i tutaj problemem są gatunki takie jak świerk, dąb czerwony, robinia akacjowa, czasem modrzew i daglezja zielona, jest w obszarach: Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Dolina Ilanki, Ostoja Słowińska, Dolina Noteci, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Uroczyska Borów Dolnośląskich. W pozostałych obszarach (21) ocena wskaźnika okazała się właściwa.

Wskaźnik: Martwe drewno (łącznie zasoby)

W poprzednim cyklu w większości obszarów (11) wskaźnik oceniono na U2. Tylko w dwóch obszarach (Warnie Bagno, Jezioro Bukowo) zasoby martwego drewna były ocenione jako „właściwe”.

W 2017 roku ocenę FV potwierdzono tylko w obszarze Jezioro Bukowo, ale właściwy stan martwego drewna zaobserwowano też na terenie kilku innych ostoi: Uroczyska Puszczy Drawskiej, Mieszkowicka Dąbrowa, Uroczyska Kujańskie, Ostoja Słowińska, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Wzgórza Kiełczyńskie, Wzgórza Niemczańskie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Część z nich oceniono po raz pierwszy (Mieszkowicka Dąbrowa, Wzgórza Krzymowskie, Uroczyńska Kujańskie, Ostoja Słowińska, Wzgórza Niemczańskie). Oceny U1 dotyczą 7, a U2 14 obszarów. W większości płatów siedliska martwe drewno jest tu systematycznie usuwane z drzewostanów.

Wskaźnik: Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości

Wskaźnik kardynalny. Ocena tego wskaźnika w latach 2009-2011 była bardzo zbliżona do obecnej oceny wskaźnika (ocena U2 w większości obszarów). Wyjątkowym obszarem pod tym względem (ocena FV) było Jezioro Bukowo (obecnie ocena U2).

W roku 2017 wskaźnik ten oceniono jako właściwy na obszarach: Uroczyńska Puszczy Drawskiej, Mieszkowicka Dąbrowa, Wolin i Uznam, Wzgórza Krzymowskie, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Ostoja Słowińska, Wzgórza Kiełczyńskie, Wzgórza Niemczańskie, chociaż część z nich nie była wcześniej przedmiotem oceny (Mieszkowicka Dąbrowa, Wzgórza Krzymowskie, Ostoja Słowińska, Wzgórza Niemczańskie). Oceny U1 dotyczą 6, a U2 15 obszarów. W większości płatów siedliska martwe drewno jest tu systematycznie usuwane z drzewostanów.

Wskaźnik: Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)

W poprzednim cyklu w większości obszarów wskaźnik został oceniony na FV (duży udział starych drzew). Na U1 oceniono obszary: Dolina Noteci, Warnie Bagno, Ostoja Przemęcka, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Wolin i Uznam, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie oraz Dolina Ilanki. Wzgórza Kiełczyńskie i Kemy Rymańskie wypadły pod tym względem najgorzej (ocena U2).

Aktualnie ocena wieku drzewostanu jest „właściwa” w 19 obszarach. Przewagę drzewostanów dębowych w wieku 50-100 lat (ocena U1) w płatach siedliska stwierdzono w następujących obszarach: Dolina Noteci, Mieszkowicka Dąbrowa, Kemy Rymańskie, Uroczyńska Kujańskie, Uroczyńska Borów Dolnośląskich, Stara Dąbrowa w Korytach, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Wzgórza Kiełczyńskie, Dobromierz; przewagę drzewostanów młodszych (ocena U2) tylko w jednym: Dolina Radwi, Chocieli i Chotli.

Wskaźnik: Naturalne odnowienie dębu

Poprzednio w blisko połowie (8) badanych obszarów odnowienia dębu były właściwe (FV), w dziesięciu obszarach (Wzgórza Kiełczyńskie, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Bielawy, Dąbrowy Obrzyckie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Kemy Rymańskie, Wolin i Uznam, Dolina Noteci, Ostoja Przemęcka, Warnie Bagno) niezadowolające, a w dwóch obszarach – Dolina Ilanki, Uroczyńska Płyty Krotoszyńskiej – złe.

Obecnie przy analizie wskaźnika w 29 obszarach 11 z nich otrzymało ocenę FV, 15 – U1, a 3 U2. Brak lub znikomą liczbę (U2) odnowień dębowych zaobserwowano w trzech obszarach – Kemy Rymańskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Uroczyńska Płyty Krotoszyńskiej. W przypadku ocen U1 i U2 obserwowano co najwyżej pojedyncze

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

siewki i podszyty dębu. W niektórych obszarach (Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) młode pokolenie dębu praktycznie nie występuje (brak nalotów oraz niższych pięter dębowych), a istnienie siedliska w dłuższej perspektywie uzależnione jest od odnowień sztucznych.

Wskaźnik: Struktura pionowa i przestrzenna

W latach 2009-2011 wskaźnik w połowie obszarów (10) został oceniony na FV. Na U1 oceniono następujące obszary: Wolin i Uznam, Wzgórza Kielczyńskie, Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Bielawy, Dąbrowy Obrzyckie, Dolina Ilanki, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Ostoja Przemęcka. Wynikało to z uproszczenia struktury wiekowej (jednowarstwowy, jednowiekowy drzewostan). Struktura najbardziej uproszczona, z młodocianymi drzewostanami (ocena U2) pojawiała się najczęściej w obszarze Dolina Noteci.

Aktualnie w 15 obszarach wskaźnik ten otrzymał ocenę FV, w 12 – U1 (Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Bielawy, Dębowa Góra, Uroczyska Kujańskie, Wolin i Uznam, Mieszkowicka Dąbrowa, Kemy Rymańskie, Dolina Ilanki, Dąbrowy Gubińskie, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Stara Dąbrowa w Korytach, Wzgórza Kielczyńskie), a w dwóch (Dolina Noteci, Uroczyska Borów Dolnośląskich) U2.

Wskaźnik: Ekspansywne gatunki obce w podszytce i runie

Spośród 20 obszarów badanych w poprzednim cyklu 13 oceniono na FV. Ze względu na obecność niecierpka drobnokwiatowego, czeremchy amerykańskiej, robinii akacjowej na Wzgórzach Kielczyńskich, w Uroczyskach Płyty Krotoszyńskiej i Dąbrowach Obrzyckich oraz wiciokrzewu czarnego, tawuły i bzu w Dolinie Noteci wskaźnik oceniony został jako zły (U2). Na Wzgórzach Strzeleńskich, w Dolinie Ilanki oraz w Buczynach Łagowsko-Sulęcińskich wskaźnik z podobnych powodów, lecz przy mniejszym nasileniu przybrał wartość niezadowalającą (U1).

Obecnie liczba obszarów ocenianych „właściwie” wynosi 16. Ostoi, w których pojawiają się nadal ww. gatunki obce, lecz przy ich mniejszym nasileniu można wskazać 11 (Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dębowa Góra, Wolin i Uznam, Mieszkowicka Dąbrowa, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Dolina Ilanki, Uroczyska Borów Dolnośląskich, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Wzgórza Kielczyńskie, Dobromierz). Największą ekspansję neofitów (ocena U2) zaobserwowano w dwóch obszarach: ponownie Dolina Noteci (wiciokrzew czarny, tawuły, robinia akacjowa) i Dąbrowy Obrzyckie (niecierpek drobnokwiatowy, czeremcha amerykańska).

Proces neofityzacji ciągle postępuje i sytuacja raczej będzie się pogarszać.

Wskaźnik: Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)

W poprzednim cyklu monitoringu 14 obszarów oceniono na FV. Gorzej oceniono następujące obszary: Wzgórza Kielczyńskie (U2) Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej (U2), Wzgórza Strzeleńskie (U1), Dolina Noteci (U1), Uroczyska Puszczy Drawskiej (U1) i Kemy Rymańskie (U1). Obniżone oceny wynikały z ekspansji perzu *Agropyron repens* (Wzgórza Kielczyńskie), trzcinika piaskowego *Calamagrostis epigeios*, jeżyn i malin (pozostałe obszary).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Aktualnie w ośmiu obszarach (Jezioro Bukowo, Dolina Bielawy, Wolin i Uznam, Mieszkowicka Dąbrowa, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Dąbrowy Obrzyckie, Wzgórza Strzelińskie) odnotowano nieco podwyższony udział gatunków ekspansywnych (ocena U1), zaś tylko w jednym przypadku (Ostoja Słowińska) ekspansja (w tym przypadku trzęślicy modrej) była silna (ocena U2). Aktualnie wśród gatunków ekspansywnych najczęściej i najliczniej spotyka się: różne gatunki jeżyn *Rubus* sp. div., trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, żarnowca miotlastego *Sarothamnus scoparius*, trzęślicę modrą *Molinia caerulea*, turzycę drżączkowatą *Carex brizoides*.

Wskaźnik: Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna

Obecnie, jak i w poprzednim cyklu nie odnotowano licznych śladów (U2) zniszczeń runa i gleby związanych z pozyskaniem drewna. Wskaźnik oceniony jako U1 w latach 2009-2011 odnotowano tylko w 5 obszarach (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Kemy Rymańskie, Wolin i Uznam, Wzgórza Kielczyńskie, Ostoja Przemęcka). Obecnie we wszystkich 29 analizowanych obszarach stan jest właściwy (FV).

Wskaźnik: Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)

W latach 2009-2011 w większości obszarów wskaźnik kształtował się właściwie (FV), choć na 10 stanowiskach stwierdzono zniekształcenia. W trzech obszarach Natura 2000 (Dobromierz, Kemy Rymańskie, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) problem był istotny w skali obszaru. Wynikało to m.in. z przekształcenia runa w wyniku intensywnego zgryzania przez muflony i zwierzynę płową oraz rozjeżdżanie (Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej).

Obecnie w 24 obszarach nie zaobserwowano żadnych zniekształceń (FV). W jednym obszarze (Dobromierz) szkody powodowane przez muflony i zwierzynę płową nadal są istotne, zaś w czterech innych (Wolin i Uznam, Góry Opawskie, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) pojawia rozjeżdżanie, zaśmiecenie.

Wskaźnik: Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)

Dla 7 obszarów badanych w poprzednim cyklu wskaźnik ten (pod ówczesną nazwą „Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)”) był nieokreślony (XX); tam gdzie go oszacowano dominowały oceny niezadowolające (12 obszarów). W najlepiej ocenionym obszarze (FV) Jezioro Bukowo wskazywano na dużą różnorodność mszaków, porostów i grzybów (np. występowanie *Geastrum* sp. i *Ramalina* sp.) oraz nietoperzy.

Aktualnie uznano, że aż w 27 obszarach stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków jest nieznan. Tylko w jednej ostoi (Mieszkowicka Dąbrowa) potwierdzono ocenę właściwą (FV). Stwierdzono w niej liczne stanowiska pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* i kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo*.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

2. Stan i zmiany w czasie w zakresie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska na obszarach Natura 2000

W latach 2009-2011 najczęściej (w 16 obszarach) pojawiające się oddziaływania były związane z usuwaniem martwych i umierających drzew (B02.04). W całości odnotowano je jako oddziaływanie negatywne. Kolejnym często wymienianym oddziaływaniem (w 11 obszarach) było szeroko pojęte leśnictwo (B). W pięciu obszarach odnotowano je jako oddziaływanie neutralne, zaś w sześciu jako negatywne. Kolejnym (w siedmiu obszarach) oddziaływaniem jest D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe), które wpływało we wszystkich obszarach neutralnie. Tylko w czterech obszarach odnotowano negatywne oddziaływanie I01 (nierodzące gatunki zaborcze). Pozostałe oddziaływania wykazywano sporadycznie.

W 2017 r. w 27 obszarach określono 16 różnych rodzajów oddziaływań:

- B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące) w 1 obszarze (Wzgórza Strzelińskie) sztuczne podsadzenia gatunkami obcymi,
- B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) w 2 obszarach (Stara Dąbrowa w Korytach, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) sztuczne odnowienia dębowe na gniazdach (wpływ pozytywny),
- B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew – w 20 obszarach – usuwanie drzew w wyniku działań gospodarczych lub ochronnych,
- B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew) – w 2 obszarach (Jezioro Bukowo, Ostoja Słowińska) – oddziaływanie pozytywne związane z ograniczeniem gospodarki leśnej,
- B02.06 przerzedzenie warstwy drzew w 1 obszarze (Dąbrowy Gubińskie) oddziaływanie związane z przeprowadzeniem trzebieży późnej w drzewostanie (słaby wpływ negatywny),
- B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej – w 1 obszarze (Uroczyska Puszczy Drawskiej) – sztuczne podsadzenia buka i graba,
- D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe w 1 obszarze (Góry Opawskie) oddziaływanie związane jest z położeniem płatu siedliska, który przecinają nieliczne drogi leśne i ścieżki (wpływ negatywny).
- D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe) – w 5 obszarach (Dobromierz, Góry Bardzkie, Góry i Pogórze Kaczawskie, Masyw Ślęży, Wzgórza Kielczyńskie) – oddziaływanie związane jest z przecinaniem płatów siedliska przez szlaki turystyczne i drogi,
- D01.02 drogi, autostrady w 1 obszarze (Wzgórza Niemczańskie) oddziaływanie związane jest z przecinaniem płatów siedliska przez drogi
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych w 1 obszarze (Wolin i Uznam),
- I01 nierodzące gatunki zaborcze – w 8 obszarach (Dąbrowy Obrzyckie, Dębowa Góra, Dobromierz, Dolina Ilanki, Ostoja Nietoperzy Gór Sowich, Uroczyska Borów Dolnośląskich, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Wzgórza Kielczyńskie) odnotowano w różnym stopniu nasilone negatywne oddziaływanie gatunków tj.: *Impatiens parviflora*, *Padus serotina*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudoacacia*, *Lonicera nigra*, *Spiraea* sp. i in.
- I02 problematyczne gatunki rodzime na 4 obszarach (Dąbrowy Gubińskie, Dolina Ilanki, Stara Dąbrowa w Korytach, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) negatywnie oddziałują sztuczne podsadzenia bukowe i zbyt liczny udział buka w drzewostanach dębowych w zbiorowiskach *Calamagrostio-Quercetum* oraz nadmierna ekspansja *Carex brizoides* w runie (Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej),
- K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) – w 2 obszarach (Dobromierz, Ostoja Słowińska) oddziaływanie związane jest z presją zwierzyny płowej na odnowienia i podrosty dębów,
- L07 sztorm, cyklon w 1 obszarze (Wolin i Uznam) wiatrołomy i wiatrowały,
- M01.03 powódzie i zwiększenie opadów w 1 obszarze (Jezioro Bukowo) proces zabagniania terenu i przekształcania siedliska,

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Obszar Natura 2000	Kod i opis oddziaływania	2009-2011	2017
Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dąbrowy Gubińskie	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	B02.06 przerzedzenie warstwy drzew		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Dąbrowy Obrzyckie	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Dębowa Góra	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Dobromierz	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	TAK	TAK
Dolina Bielawy	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Dolina Ilanki	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Dolina Noteci	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru	TAK	
	E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	TAK	
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	
	K02.03 eutrofizacja (naturalna)	TAK	
Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	B leśnictwo	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Obszar Natura 2000	Kod i opis oddziaływania	2009-2011	2017
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Góry Bardzkie	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Góry i Pogórze Kaczawskie	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
Góry Opawskie	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe		TAK
Jezioro Bukowo	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	M01.03 powodzie i zwiększenie opadów		TAK
Kemy Rymańskie	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
Masyw Ślęży	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	
Mieszkowicka Dąbrowa	X Brak zagrożeń i nacisków		TAK
Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
	E03.04 Inne odpady		TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Ostoja Słowińska	B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		TAK
	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		TAK
Stara Dąbrowa w Korytach	B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		TAK
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Uroczyska Borów Dolnośląskich	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Obszar Natura 2000	Kod i opis oddziaływania	2009-2011	2017
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
Uroczyska Kujańskie	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	B leśnictwo	TAK	
	B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		TAK
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze		TAK
	I02 problematyczne gatunki rodzime		TAK
Uroczyska Puszczy Drawskiej	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		TAK
Warnie Bagno	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Wolin i Uznam	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	TAK
	E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		TAK
	E03.04 Inne odpady	TAK	
	L07 sztorm, cyklon	TAK	TAK
Wzgórza Kiełczyńskie	B leśnictwo	TAK	
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	TAK
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	TAK
Wzgórza Krzymowskie	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		TAK
Wzgórza Niemczańskie	D01.02 drogi, autostrady		TAK
Wzgórza Strzelińskie	B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	TAK	TAK
	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	TAK	
	D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	TAK	
	I01 nierodzące gatunki zaborcze	TAK	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Zwiększona liczba oddziaływań opisana w obszarach w 2017 r. (w stosunku do 2011 r.) generalnie nie wynika ze zmian w stanie siedlisk, ale z precyzyjniejszego opisywania zaobserwowanych oddziaływań. Najpowszechniejszym oddziaływaniem mającym negatywny wpływ na siedlisko jest usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), co ma bezpośredni związek z prowadzoną gospodarką leśną (trzebieżami lub stosowanymi rębniami) w większości analizowanych obszarów. Oddziaływanie to ma ścisły związek z generalnie niską zasobnością martwego drewna w drzewostanach siedliska. Drugim istotnym oddziaływaniem są nierodzone gatunki zaborcze (I01). W tym przypadku aktualnie znaczne zwiększenie obserwacji negatywnych oddziaływań ze strony ekspansywnych neofitów wynika zarówno z ich większego rozprzestrzenienia, jak i niedoszacowania w poprzednich badaniach. Trzeci najczęściej odnotowywany typ oddziaływania: D01.01 (ścieżki, szlaki piesze i rowerowe), D01.02 (drogi, autostrady) polega na zaśmiecaniu, zanieczyszczaniu terenu przez turystów lub podróżnych. W mniejszym stopniu znaczenie mają inne oddziaływania, odnotowywane w pojedynczych obszarach.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska na obszarach Natura 2000

W latach 2009-2011 najczęściej (w 16 obszarach) pojawiające się zagrożenia były związane z różną intensywnością usuwania martwych i umierających drzew (B02.04). Dziewięć (56%) obszarów oceniono wtedy w stopniu „C”. W 2017 r. oddziaływanie to odnotowano w 19 obszarach, przy czym tylko w 8 (42%) z nich intensywność określono w stopniu „C”. Największe (stopień „A”) tego rodzaju zagrożenie w poprzednim cyklu badań miało miejsce w Dolinie Bielawy. W obecnym cyklu oprócz tego samego obszaru odnotowano je jeszcze w Górach Opawskich. Kolejnym dość często wymienianym zagrożeniem w poprzednim cyklu monitoringu (w 6 obszarach) było szeroko pojęte leśnictwo (B). Obecnie nie wykazano tego zbyt ogólnie traktowanego zagrożenia. W poprzednim cyklu badań w 4 obszarach (Dolina Noteci, Masyw Ślęży, Wzgórza Kiełczyńskie, Wzgórza Strzelińskie) odnotowano negatywne zagrożenia ze strony nierodzących gatunków zaborczych (I01). Intensywność zagrożenia w obszarach była różna, lecz najwięcej (3) oceniono je wtedy na „B”. Największe zagrożenia ze strony ekspansywnych neofitów (ocena „A”) miały miejsce w ostoi Wzgórza Strzelińskie. Aktualnie liczba zagrożonych obszarów wzrosła do ośmiu. Najbardziej zagrożona pod tym względem okazała się Dolina Ilanki. Pozostałe zagrożenia zarówno w przeszłości, jak i obecnie wykazywane są na pojedynczych stanowiskach.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym**III.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY W REGIONIE BIOGEOGRAFICZNYM KONTYNTENTALNYM NA OBSZARACH NATURA 2000****1. Stan i zmiany w czasie parametru Powierzchnia siedliska na obszarach Natura 2000**

W latach 2009-2011 w 9 obszarach parametr otrzymał ocenę FV, w 2017 r. taką samą ocenę miało 15 obszarów. Większość ocen właściwych powtarza się na tych samych stanowiskach, są jednak przykłady (Wzgórza Kiełczyńskie, Uroczyska Puszczy Drawskiej) poprawy oceny na FV. W przypadku dwóch obszarów (Góry Bardzkie, Jezioro Bukowo) ocena FV została zmieniona na U1. Ocena U1 w latach 2009-2011 pojawiła w pięciu obszarach, a obecnie w ośmiu. Większość ocen niezadawalających nie zachowała się w tych samych obszarach (ocena U1 potwierdzona tylko w obszarze Wolin i Uznam). Obecnie tylko w dwóch obszarach obniżono ocenę z U1 do U2 (Kemy Rymańskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli). Łącznie powierzchnię wykazującą silny trend spadkowy lub silnie antropogenicznie pofragmentowaną (U2) zdiagnozowano zarówno wcześniej, jak i obecnie w sześciu obszarach. Aktualnie ocena ta dotyczy następujących ostoi: Dolina Noteci, Kemy Rymańskie, Dębowa Góra, Wzgórza Strzelińskie, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Dąbrowy Obrzyckie.

2. Stan i zmiany w czasie parametru Struktura i funkcje siedliska na obszarach Natura 2000

Z 20 obszarów ocenianych w latach 2009-2011 tylko 2 (Jezioro Bukowo, Warnie Bagno) otrzymały ocenę FV, 12 – U1 i 6 U2. Aktualnie z 29 analizowanych obszarów ocenę FV otrzymały 3 obszary (Wzgórza Krzymowskie, Wzgórza Niemczańskie, Mieszkowicka Dąbrowa), ocenę U1 wystawiono 10, a U2 aż 16 obszarom.

Ogólnie pogorszony obraz obecnych ocen parametru „Struktura i funkcje siedliska” wynika głównie z powodu obniżenia oceny jednego wskaźnika kardynalnego: „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”.

Innymi częstymi przyczynami złej oceny (U2) parametru struktura i funkcję w obszarach są oceny wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna i gatunki dominujące. Nie bez znaczenia jest również ekspansja neofitów. Tego rodzaju oceny pojawiają zwłaszcza w takich obszarach, w których widoczny jest zanik cech siedliska (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Wzgórza Strzelińskie, Warnie Bagno, Dolina Noteci, Kemy Rymańskie).

3. Stan i zmiany w czasie parametru Perspektywy ochrony na obszarach Natura 2000

W latach 2009-2011 perspektywy ochrony w sześciu monitorowanych obszarach oceniono na właściwe (FV). W 2017 r. na FV oceniono 12 obszarów, ale ocena tylko trzech z nich (Góry Bardzkie, Góry i Pogórze Kaczawskie, Warnie Bagno) pozostała bez zmian. Główną przyczyną wystawienia ocen niezadawalających (U1) w dziesięciu i złych (U2) w trzech obszarach w poprzednim badaniu były brak odnowienia, neofityzacja i niekiedy intensywne procesy przemiany kwaśnych dąbrów w lasy grądowe. Aktualnie oceniono 13 obszarów na U1 i 4 na U2. Do najczęściej wymienianych powodów obniżenia ocen perspektyw ochrony, oprócz ww. braku lub uszkodzenia odnowienia dębowego (m.in. Ostoja Słowińska, Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej) i postępującej ekspansji gatunków obcych (m.in. Dąbrowy Obrzyckie, Dolina Ilanki) były

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

sztucznie wprowadzone podrosty bukowe lub znaczny udział tego gatunku w drzewostanach (np. w Dąbrowach Gubińskich, Dąbrowach w Korytach, Puszczy Drawskiej). Bardzo istotnie perspektywę ochrony obniża również postępujący proces grądowienia wielu płatów kwaśnych dąbrów (Dolina Ilanki, Jezioro Bukowo, Dolina Bielawy, Dolina Noteci, Dobromierz, Wzgórza Strzelińskie, Kemy Rymańskie, Dębowa Góra, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli), rzadziej planowane kontynuacje rozpoczętych rębni (Stara Dąbrowa w Korytach). Ocena U2 najczęściej pojawia się w obszarach, gdzie obecność siedliska budzi kontrowersje (Wzgórza Strzelińskie, Kemy Rymańskie, Dębowa Góra, Dolina Radwi, Chocieli i Chotli).

4. Stan ochrony siedliska i jego zmiany w czasie na obszarach Natura 2000

W latach 2009-2011 tylko 2 obszary (Jezioro Bukowo, Warnie Bagno) otrzymały ocenę ogólną FV, 10 obszarów otrzymało ocenę U1, a 8 U2. Obecnie z 29 obszarów tylko 3 nowe (oceniane tylko w 2017 r.) kwalifikują się do oceny właściwej (Mieszkowicka Dąbrowa, Wzgórza Krzymowskie, Wzgórza Niemczańskie), 10 do oceny niezadawalającej, a aż 16 do oceny złej. Obniżone oceny ogólne wynikają bezpośrednio z obniżonej oceny wcześniej analizowanych parametrów, a zwłaszcza parametru „struktura i funkcja” na tych stanowiskach.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

III.B. POZOSTAŁE TABELE DOTYCZY OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla siedliska Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017 (P1 – Powierzchnia, P2 – Specyficzna struktura i funkcje, P3 – Perspektywy ochrony, P4 – Stan ochrony (ocena ogólna))

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo	Lata	P1	P2	P3	P4
1.	PLH020021	Wzgórza Kiełczyńskie	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	U2 FV	U2 U1	U2 FV	U2 U1
2.	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U1	U1 U1	U1 U1
3.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U1	FV FV	U1 U1
4.	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	FV FV	U1 U1	U1 FV	U1 U1
5.	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	FV U1	U1 U1	FV FV	U1 U1
6.	PLH020071	Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U2 U1	XX FV	U2 U1
7.	PLH020072	Uroczyska Borów Dolnośląskich	dolnośląskie	2016-2018	U1	U2	U1	U2
8.	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U2 U2	U2 U2	U2 U2
9.	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie	2016-2018	FV	FV	FV	FV
10.	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	lubuskie	2009-2011 2016-2018	U1 U1	U1 U1	U1 U1	U1 U1
11.	PLH080009	Dolina Ilanki	lubuskie	2009-2011 2016-2018	U2 U1	U1 U2	U1 U1	U2 U2
12.	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie	2016-2018	FV	U2	U1	U2
13.	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie	2016-2018	FV	U2	FV	U2
14.	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie	2016-2018	U1	U2	FV	U2
15.	PLH220023	Ostoja Stowińska	pomorskie	2016-2018	FV	U2	U1	U2
16.	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie	2009-2011 2016-2018	FV FV	U2 U2	U2 U1	U2 U2
17.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U1 U2	U1 U1	U2 U2
18.	PLH300004	Dolina Noteci	wielkopolskie	2009-2011 2016-2018	U2 U2	U2 U2	U1 U1	U2 U2
19.	PLH300041	Ostoja Przemęcka	wielkopolskie	2009-2011	FV	U2	U1	U2
20.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie	2016-2018	FV	U1	FV	U1
21.	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie	2016-2018	U2	U2	U2	U2
22.	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie	2009-2011	U1	U1	U1	U1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo	Lata		P1	P2	P3	P4
				2016-2018	2016-2018	U2	U2	U2	U2
23.	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	U1	U1	U1	U1
24.	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	U1	U1	U1	U1
25.	PLH320041	Jezioro Bukowo	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	FV	FV	FV	FV
26.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	U1	U1	FV	U1
27.	PLH320047	Warnie Bagno	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	FV	FV	FV	FV
28.	PLH320051	Mieszkowicka Dąbrowa	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	FV	FV	FV	FV
29.	PLH320053	Dolina Bielawy	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	FV	U1	FV	U1
30.	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie	2009-2011	2016-2018	FV	FV	FV	FV
Liczba obszarów z oceną			FV	2009-2011	2016-2018	9	2	6	2
			U1	2009-2011	2016-2018	5	12	10	10
			U2	2009-2011	2016-2018	6	6	3	8
			XX	2009-2011	2016-2018	6	16	4	16
				2009-2011	2016-2018	20	20	20	20
Razem				2009-2011	2016-2018	29	29	29	29

Kolorem zielonym oznaczono poprawę oceny parametru, pomarańczowym pogorszenie oceny o 1 stopień, czerwonym o 2 stopnie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

 Tab. 8 Aktualne oddziaływania - dane ogólne - łącznie na badanych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion roburi-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba obszarów	Liczba obszarów z danym wpływem i intensywnością oddziaływania															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
B	leśnictwo		2009-2011	11					1	3	1				6					
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		2009-2011	4										1	3					
			2016-2018	1										1						
B02.01.01	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		2016-2018	2	2															
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		2009-2011	16									1	6	9					
			2016-2018	20						1			2	9	8					
B02.05	nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		2016-2018	2		1	1													
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew		2016-2018	1											1					
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		2016-2018	1										1						
C01.01	Wydobywanie piasku i żwiru		2009-2011	1											1					
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe		2016-2018	1										1						
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		2009-2011	7					6	1										
			2016-2018	5					2	1					2					
D01.02	drogi, autostrady		2016-2018	1						1										
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		2009-2011	1											1					
			2016-2018	1											1					
E03.04	Inne odpady		2009-2011	1											1					
			2016-2018	1											1					
I01	nierodzące gatunki zaborcze		2009-2011	4										1	3					
			2016-2018	8										1	2	5				
I02	problematyczne gatunki rodzime		2016-2018	4										2	2					
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		2009-2011	1											1					
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		2009-2011	1											1					

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba obszarów	Liczba obszarów z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																									
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X													
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X										
			2016-2018	2																										
L07	sztorm, cyklon		2009-2011	1																										
			2016-2018	1																										
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		2016-2018	1																										
X	Brak zagrożeń i nacisków		2016-2018	1																										
Razem			2009-2011	18																										
			2016-2018	29	2	1	1					1	9	2					3	10	9									1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Tab. 8A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Liczba obszarów z oddziaływaniem w latach 2016-2017	Liczba obszarów, na których nie nastąpiła zmiany	Liczba obszarów, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba obszarów, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
B	leśnictwo			5	6	
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		1	1	3	
B02.01.01	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)		1		1	
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		13	10	6	2
B02.05	nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)		1		1	
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		1			1
C01.01	Wydobywanie piasku i żwiru				1	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		5	5		2
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		1		1	1
E03.04	Inne odpady		1		1	1
I01	nierodzące gatunki zaborcze		6		4	5
I02	problematiczne gatunki rodzime		2			2
K02.03	eutrofizacja (naturalna)				1	
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		1	1		

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie	Liczba obszarów z oddziaływaniem w latach 2016-2017	Liczba obszarów, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba obszarów, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba obszarów, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
L07	sztorm, cyklon		1	1		
M01.03	powodzie i zwiększenie opadów		1			1
Razem			19	16	14	10

UWAGI:

Brak zmian w ocenach, ich poprawę lub pogorszenie stwierdzano tak jak w przypadku analizy zmian ocen oddziaływań dla stanowisk (tab. 4A)

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

Tab. 9 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Zagrożenie	Uszczegółowienie	Lata	Liczba obszarów	Liczba obszarów z intensywnością zagrożenia			
					A	B	C	X
B	leśnictwo		2009-2011	6		6		
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		2009-2011	4	1	3		
			2016-2018	1	1			
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		2009-2011	16	1	6	9	
			2016-2018	19	2	9	8	
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew		2016-2018	1			1	
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		2016-2018	1		1		
C01.01	Wydobywanie piasku i żwiru		2009-2011	1			1	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe		2016-2018	1		1		
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		2016-2018	2			2	
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		2009-2011	1			1	
			2016-2018	1		1		
E03.04	Inne odpady		2009-2011	1		1		
			2016-2018	1			1	
I01	nierodzące gatunki zaborcze		2009-2011	4	1	3		
			2016-2018	8	1	2	5	
I02	problematyczne gatunki rodzime		2016-2018	4		2	2	
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		2009-2011	1		1		
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)		2009-2011	1	1			
			2016-2018	2	1	1		
L07	sztorm, cyklon		2009-2011	1		1		
			2016-2018	1		1		
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		2016-2018	1		1		
Razem			2009-2011	16	3	10	9	
			2016-2018	25	5	13	14	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190 w regionie kontynentalnym

 Tab. 9A Zmiany zagrożeń łącznie na tych samych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion roburi-petraeae*) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie	Liczba obszarów razem	Liczba obszarów, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba obszarów, na których nastąpiła poprawa w intensywności	Liczba obszarów, na których nastąpiło pogorszenie w intensywności
B	leśnictwo		6		6	
B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)		4	1	3	
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew		18	10	6	2
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		1			1
C01.01	Wydobywanie piasku i żwiru		1		1	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		2			2
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		2		1	1
E03.04	Inne odpady		2		1	1
I01	nierodzące gatunki zaborcze		9		4	5
I02	problematyczne gatunki rodzime		2			2
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		1		1	
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzyne łowną)		1	1		
L07	sztorm, cyklon		1	1		
M01.03	powódzie i zwiększenie opadów		1			1
Razem			19	12	12	10

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie**3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie****IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH INWAZYJNYCH**

Z przeprowadzonych badań wynika, że ekspansja przynajmniej kilku gatunków obcych ciągle postępuje, a sytuacja jest najbardziej dynamiczna w obszarach położonych w województwie zachodniopomorskim (Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, Warnie Bagno, Dolina Noteci, Kemy Rymańskie), częściowo wielkopolskim (Dąbrowy Obrzyckie, Uroczyńska Płyta Krotoszyńskiej) i na Przedgórzu Sudeckim (Wzgórza Strzelińskie). Nadmierna ekspansja gatunków obcych prowadzi do zmniejszenia się liczby gatunków i ich różnorodności w zbiorowiskach kwaśnych dąbrów. Sformułowana przez Stohlgrena i in. (Scale and plant invasions: a theory of biotic acceptance. Preslia, 78, 405–426, 2006) teoria biotycznej akceptacji mówi, że warunki sprzyjające występowaniu dużej liczby gatunków rodzimych sprzyjają występowaniu dużej liczby gatunków obcych. Teoretycznie w porównaniu do siedlisk reprezentowanych przez zbiorowiska żyznych buczyn, grądów czy łągów zagrożenie ze strony obcych gatunków inwazyjnych nie powinno być aż tak istotne w często znacznie uboższych siedliskowo, a zarazem gatunkowo (oligo- i mezotroficznych) kwaśnych dąbrowach. Część gatunków obcych, na czele z najliczniej spotykanym w obu cyklach niecierpkim drobnokwiatowym *Impatiens parviflora*, typowym gatunkiem nitrofilnym osiągającym swoje optimum występowania właśnie w zbiorowiskach ww. żyznych lasów liściastych. Z badań wynika, że do jego najliczniejszego występowania dochodzi na stanowiskach i w obszarach, w których kwestionuje się konieczność ich dalszego monitorowania ze względu na zanik lub silne ograniczenia powierzchni siedliska. Trochę inaczej wygląda sytuacja innego licznie występującego gatunku jakim jest czeremcha amerykańska *Padus serotina*. Zaobserwowano, że jego ekspansja wiąże się nie tyle z żyznością siedliska (choć oczywiście liczniej i lepiej na nich rośnie), co z możliwością spontanicznego rozprzestrzeniania się w najczęściej jednopiętrowych, mocno prześwietlonych drzewostanach dębowych. Potwierdzenie ważnej roli światła jako czynnika ograniczającego wzrost tego gatunku znajduje się w wielu badaniach naukowych. Podobnie zachowuje się, jednak o wiele mniej liczna w zbiorowiskach kwaśnych dąbrów robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. Dąb czerwony *Quercus rubra* i daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* są gatunkami, które łatwiej jest kontrolować (rozmnażają się wyłącznie z nasion). Ich ekspansję można skutecznie zahamować poprzez zaniechanie dalszego wprowadzania i eliminację z drzewostanów siedliska. Pozostałe gatunki obce mają zasięgi lokalne i nie stanowią na razie większego zagrożenia dla siedliska 9190 jako całości.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Tab. 10 Lista gatunków obcych inwazyjnych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (Quercion roboretraeae) 9190, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Obszar Natura 2000	ID stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Lata	Nazwa polska	Nazwa łacińska
PLH020021 Wzgórza Kielczyńskie	3119	Kamieniołom	CON	2009-2011	Dąb czerwony	Quercus rubra L.
					Robinia akacja	Robinia pseudoacacia L.
PLH020034 Dobromierz	3120	Góra Szczytna	CON	2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020034 Dobromierz	3129	Dolina Czyżynki	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020034 Dobromierz	3130	Góra Kruczy	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020034 Dobromierz	3131	Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020034 Dobromierz	3132	Grabnik	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020037 Góry i Pogórze Kaczawskie	3091	Wąwóz Lipy	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020037 Góry i Pogórze Kaczawskie	3106	Świny bezimienne wzniesienie	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020037 Góry i Pogórze Kaczawskie	3107	Góra Swarna	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020040 Masyw Ślęży	3133	Kompleks leśny k. Sulistrowic 1	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020040 Masyw Ślęży	3134	Kompleks leśny k. Sulistrowic 2	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020062 Góry Bardzkie	3137	Rezerwat Cisy	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020071 Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	3113	Zagórze	CON	2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020072 Uroczyska Borów Dolnośląskich	2498	Parowa 2	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Dąb czerwony	Quercus rubra L.
					Robinia akacja	Robinia pseudoacacia L.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Obszar Natura 2000	ID stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Lata	Nazwa polska	Nazwa łacińska
PLH020074 Wzgórza Strzebińskie	3123	Dębni/Biały Kościół 1	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020074 Wzgórza Strzebińskie	3124	Dębni/Biały Kościół 2	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020074 Wzgórza Strzebińskie	3126	Kompleks leśny k. Kalinowic Górnych	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH020074 Wzgórza Strzebińskie	3128	Kompleks leśny k. Skalic	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH080008 Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	3118	Grochowo	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH080008 Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	3122	Templewko	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH080009 Dolina Ilanki	3079	Dolina Ilanki I	CON	2009-2011	Robinia akacyjowa	Robinia pseudoacacia L.
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Robinia akacyjowa	Robinia pseudoacacia L.
						Fallopia convolvulus (L.) A. LÖVE
PLH080069 Dąbrowy Gubińskie	2344	Dąbrowy Gubińskie II	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
PLH080069 Dąbrowy Gubińskie	2348	Dąbrowy Gubińskie IV	CON	2016-2018	Krzywoszczeć przywłoka	Campylopus introflexus (Hedw.)
PLH160007 Góry Opawskie	1782	Dębowiec	CON	2016-2018	Daglezja zielona	Pseudotsuga menziesii (Mirb.) Franco
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH300002 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	3953	Chruszczyny	CON	2009-2011	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Sit chudy	Juncus tenuis Willd.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Obszar Natura 2000	ID stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Lata	Nazwa polska	Nazwa łacińska
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Szczawik Dillena	Oxalis dilleni Jacq.
					Verbena pospolita	Verbena officinalis L.
PLH300002 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	3954	Różopole	CON	2009-2011	Szczawik Dillena	Oxalis dilleni Jacq.
				2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Przymiotno kanadyjskie	Conyza canadensis (L.) Cronquist
					Uczep amerykański	Bidens frondosa L.
PLH300002 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	3958	Roszki	CON	2009-2011	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Szczawik Dillena	Oxalis dilleni Jacq.
PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie	2575	Daniele (Dąbrowy Obrzyckie)	CON	2009-2011	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Dąb czerwony	Quercus rubra L.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie	2576	Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie)	CON	2009-2011	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Szczawik rożkowaty	Oxalis corniculata L.
PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie	2577	Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie)	CON	2009-2011	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Obszar Natura 2000	ID stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Lata	Nazwa polska	Nazwa łacińska
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie	2578	Atanazewo (Dąbrowy Obrzyckie)	CON	2009-2011	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
						Fallopia convolvulus (L.) Á. LÖVE
PLH300004 Dolina Noteci	1858	Byszewice	CON	2016-2018	Robinia akacjowa	Robinia pseudoacacia L.
PLH300055 Dębowa Góra	2456	Dębowa Góra I	CON	2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH300055 Dębowa Góra	2458	Dębowa Góra III	CON	2016-2018	Daglezja zielona	Pseudotsuga menziesii (Mirb.) Franco
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH320012 Kemy Rymańskie	2990	Dębica 1	CON	2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH320012 Kemy Rymańskie	2991	Dębica 2	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH320019 Wolin i Uznam	2944	Warnowo	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej	2159	Ługi w Puszczy Drawskiej	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej	2163	Półwysep Dębowy w Drawieńskim Parku Narodowym	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Verbena pospolita	Verbena officinalis L.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Obszar Natura 2000	ID stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Lata	Nazwa polska	Nazwa łacińska
PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej	2269	Śródziezrze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
PLH320051 Mieszkowicka Dąbrowa	2212	Mieszkowicka Dąbrowa	CON	2016-2018	Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Verbena pospolita	Verbena officinalis L.
PLH320054 Wzgórza Krzymowskie	2235	Dąbrowy Krzymowskie - Rezerwat	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
PLH320054 Wzgórza Krzymowskie	2248	Dąbrowy Krzymowskie 2	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
PLH320054 Wzgórza Krzymowskie	2258	Dąbrowy Krzymowskie 3	CON	2016-2018	Daglezja zielona	Pseudotsuga menziesii (Mirb.) Franco
PLH320054 Wzgórza Krzymowskie	2261	Dąbrowy Krzymowskie - Kuropatniki	CON	2016-2018	Verbena pospolita	Verbena officinalis L.
	2158	Stare Kurowo w Puszczy Drawskiej	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
	2495	Jamno	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Dąb czerwony	Quercus rubra L.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
					Tawuła kutnerowata	Spiraea tomentosa L.
	2496	Gozdnica	CON	2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Dąb czerwony	Quercus rubra L.
	3937	Rychtal I	CON	2016-2018	Dąb czerwony	Quercus rubra L.
	3943	Rychtal II	CON	2009-2011	Dąb czerwony	Quercus rubra L.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.
				2016-2018	Czeremcha amerykańska	Padus serotina (Erhr) Borkh.
					Niecierpek drobnokwiatowy	Impatiens parviflora DC.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Tab. 10A Liczba stanowisk siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) 9190, na których stwierdzono poszczególne gatunki obce, wg okresów badawczych, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	2009-2011	2016-2018
1.	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.	5	19
2.	Daglezja zielona	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco		3
3.	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.	3	4
4.	Rdestówka (Rdest) powojowata	<i>Fallopia convolvulus</i> (L.) Á. LÖVE		2
5.	Krzywoszczeć przywłoka	<i>Campylopus introflexus</i> (Hedw.)		1
6.	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	22	21
7.	Przymiotno kanadyjskie	<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist		1
8.	Robinia akacja	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	2	3
9.	Sit chudy	<i>Juncus tenuis</i> Willd.	1	
10.	Szczawik Dillena	<i>Oxalis dilleni</i> Jacq.	2	1
11.	Szczawik różkowany	<i>Oxalis corniculata</i> L.		1
12.	Tawuła kutnerowata	<i>Spiraea tomentosa</i> L.		1
13.	Uczep amerykański	<i>Bidens frondosa</i> L.		1
14.	Werbena pospolita	<i>Verbena officinalis</i> L.		4

V. UWAGI DO METODYKI I PROPOZYCJE ZMIAN RZECZYWISTYCH I INNYCH NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

1. Wskaźniki Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa, Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy, Udział dębu w drzewostanie;

Proponuję połączyć wymienione wskaźniki i utworzyć z nich jeden wskaźnik kardynalny na wzór np. siedliska 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) pod nazwą „Charakterystyczna kombinacja florystyczna” z ocenami: FV typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego), U1 Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie, U2 Zdominowana przez gatunki synantropijne lub obce.

2. Wskaźniki Udział sosny w drzewostanie, Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie;

Proponuję połączyć wymienione wskaźniki w jeden, aby mieć jasność co do pokrycia całkowitego wszystkich gatunków obcych ekologicznie z uwzględnieniem odpowiedniego (już w chwili obecnej) pokrycia sosny w zespole *Betulo-Quercetum*.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Część stanowisk monitoringowych znajduje się w rezerwatach przyrody bądź na terenie parków narodowych, część również wyłączono z produkcji z innych względów (wyłączone drzewostany nasienne, użytki ekologiczne, lasy ochronne, powierzchnie referencyjne i in.). Nie prowadzono do tej pory działań ochronnych poza ochroną

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

bierną. Dla pozostałych stanowisk znajdujących się na terenie lasów gospodarczych proponuje się: zaliczenie płatów siedliska do gospodarstwa specjalnego, odstąpienie od użytkowania rębego rębnią I, pozostawianie martwego drewna i drzew zamierających na siedlisku, utrzymania odpowiedniego składu gatunkowego (unikania wprowadzania gatunków obcych geograficznie i ekologicznie w odnowieniach i podsadzeniach), w miarę możliwości eliminowania gatunków obcych ekologicznie i geograficznie z drzewostanów,

VII. INNE UWAGI

Brak uwag.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11 Eksperti lokalni badanych stanowisk siedliska przyrodniczego Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae) 9190 wg obszarów Natura 2000, monitoring skończony – stan wyników badań na koniec roku 2017

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
1.	CON	PLH020021	Wzgórza Kiełczyńskie	dolnośląskie Masyw Ślęży	3119	Kamieniołom	Kamila Reczyńska	
2.	CON	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Masyw Ślęży	3120	Góra Szczytna	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
3.	CON	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3129	Dolina Czyżynki	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
4.	CON	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3130	Góra Kruczy	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
5.	CON	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3131	Wzniesienie nad zbiornikiem Dobromierz	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
6.	CON	PLH020034	Dobromierz	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3132	Grabnik	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
7.	CON	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3106	Świny bezimienne wzniesienie	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
8.	CON	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze (Bolkowsko-)Wałbrzyskie	3107	Góra Swarna	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
9.	CON	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3091	Wąwóz Lipy	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
10.	CON	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3093	Myślubórz	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
11.	CON	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie Pogórze Kaczawskie	3097	Stanisławów	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
12.	CON	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3133	Kompleks leśny k. Sulistrowic 1	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
13.	CON	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3134	Kompleks leśny k. Sulistrowic 2	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
14.	CON	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3135	Wieżyca	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
15.	CON	PLH020040	Masyw Ślęży	dolnośląskie Masyw Ślęży	3359	Winna Góra	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
16.	CON	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Bardzkie	3138	Lisiura	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
17.	CON	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Sowie	3137	Rezerwat Cisy	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
18.	CON	PLH020062	Góry Bardzkie	dolnośląskie Góry Sowie	3139	Góra Dębień	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
19.	CON	PLH020071	Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	dolnośląskie Góry Sowie	3113	Zagórze	Kamila Reczyńska	Daniel Kutera
20.	CON	PLH020072	Uroczyska Borów Dolnośląskich	dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2497	Parowa 1	Piotr Wasiak	
21.	CON	PLH020072	Uroczyska Borów Dolnośląskich	dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2498	Parowa 2	Piotr Wasiak	Tomasz Adamski
22.	CON	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3123	Dębni/Biały Kościół 1	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
23.	CON	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3124	Dębni/Biały Kościół 2	Kamila Reczyńska	
24.	CON	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3126	Kompleks leśny k. Kalinowic Górnych	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
25.	CON	PLH020074	Wzgórza Strzelińskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	3128	Kompleks leśny k. Skalic	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
26.	CON	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1761	Kończów 1	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
27.	CON	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1762	Kończów 2	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
28.	CON	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1763	Piekietko	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
29.	CON	PLH020082	Wzgórza Niemczańskie	dolnośląskie Wzgórza Niemczańsko-Strzeliński	1764	Piława	Kamila Reczyńska	Kamil Kołacz
30.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3118	Grochowo	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
31.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3122	Templewko	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
32.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3127	Łagów Lubuski	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
33.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3152	Łagowskie	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
34.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3155	Łagowskie II	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
35.	CON	PLH080008	Buczyny Łagowsko-Sulecińskie	lubuskie Pojezierze Łagowskie	3157	Raków	Przyrodników Klub	Radosław Parkoła
36.	CON	PLH080009	Dolina Ilanki	lubuskie Równina Torzomska	3079	Dolina Ilanki I	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
37.	CON	PLH080009	Dolina Ilanki	lubuskie Równina Torzomska	3084	Dolina Ilanki II	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
38.	CON	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzomska	2446	Dąbrowa w Korytach I	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
39.	CON	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzomska	2447	Dąbrowa w Korytach II	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
40.	CON	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzomska	2448	Dąbrowa w Korytach III	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
41.	CON	PLH080042	Stara Dąbrowa w Korytach	lubuskie Równina Torzomska	2449	Dąbrowa w Korytach IV	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
42.	CON	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2251	Dąbrowy Gubińskie I	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
43.	CON	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2344	Dąbrowy Gubińskie II	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
44.	CON	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2347	Dąbrowy Gubińskie III	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
45.	CON	PLH080069	Dąbrowy Gubińskie	lubuskie Wzniesienia Gubińskie	2348	Dąbrowy Gubińskie IV	Przyrodników Klub	Tomasz Adamski
46.	CON	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1776	Olszak 2	Kamila Reczyńska	Henryk Gałyga
47.	CON	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1780	Olszak 1	Kamila Reczyńska	Henryk Gałyga
48.	CON	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1782	Dębowiec	Kamila Reczyńska	Henryk Gałyga
49.	CON	PLH160007	Góry Opawskie	opolskie Góry Opawskie	1783	Pokrzywna	Kamila Reczyńska	Henryk Gałyga
50.	CON	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	1988	Krasne Łączki	Ireneusz Izydorek	Tomasz Kowalczyk
51.	CON	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2000	Łokciowe	Ireneusz Izydorek	Tomasz Kowalczyk
52.	CON	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2020	Babi Dół	Ireneusz Izydorek	Tomasz Kowalczyk
53.	CON	PLH220023	Ostoja Słowińska	pomorskie Wybrzeże Słowińskie	2031	Gace	Ireneusz Izydorek	Tomasz Kowalczyk
54.	CON	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3953	Chruszczyny	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki
55.	CON	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3954	Różopole	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki
56.	CON	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3958	Roszki	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki
57.	CON	PLH300002	Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej	wielkopolskie Wysoczyzna Kaliska	3962	Taczanów	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki
58.	CON	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2575	Daniele (Dąbrowy Obrzyckie)	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Adamski
59.	CON	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2576	Przy Torze (Dąbrowy Obrzyckie)	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Adamski
60.	CON	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2577	Przy Świetlistej Dąbrowie (Dąbrowy Obrzyckie)	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Adamski
61.	CON	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	wielkopolskie Kotlina Gorzowska	2578	Atanazewo (Dąbrowy Obrzyckie)	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Adamski
62.	CON	PLH300004	Dolina Noteci	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	1858	Byszewice	Waldemar Heise	Tomasz Babiak
63.	CON	PLH300041	Ostoja Przemęcka	lubuskie Pojezierze Sławskie	3966	Las Włoszakowicki IV	Arkadiusz Gawroński	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
64.	CON	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2452	Uroczyska Kujańskie I	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
65.	CON	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2453	Uroczyska Kujańskie III	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
66.	CON	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2454	Uroczyska Kujańskie IV	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
67.	CON	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2455	Uroczyska Kujańskie II	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
68.	CON	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2456	Dębowa Góra I	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
69.	CON	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2457	Dębowa Góra II	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
70.	CON	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2458	Dębowa Góra III	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
71.	CON	PLH300055	Dębowa Góra	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	2466	Dębowa Góra IV	Przyrodników Klub	Tomasz Babiak
72.	CON	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2989	Kamica	Jakub Kazimierski	Tomasz Babiak
73.	CON	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2990	Dębica 1	Jakub Kazimierski	Tomasz Babiak
74.	CON	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2991	Dębica 2	Jakub Kazimierski	Tomasz Babiak
75.	CON	PLH320012	Kemy Rymańskie	zachodniopomorskie Równina Gryficka	2992	Małobór	Jakub Kazimierski	Tomasz Babiak
76.	CON	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2938	Świętoust	Jakub Kazimierski	Radosław Parkoła
77.	CON	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2941	Dargobądz	Jakub Kazimierski	Radosław Parkoła
78.	CON	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2944	Warnowo	Jakub Kazimierski	Radosław Parkoła
79.	CON	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2946	Łunowo	Jakub Kazimierski	Radosław Parkoła
80.	CON	PLH320019	Wolin i Uznam	zachodniopomorskie Uznam i Wolin	2947	Czaplice	Jakub Kazimierski	Radosław Parkoła
81.	CON	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Pojezierze Drawskie	3030	Giżałki 2	Jakub Kazimierski	Tomasz Kowalczyk
82.	CON	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Pojezierze Drawskie	3031	Giżałki 1	Jakub Kazimierski	Tomasz Kowalczyk

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
83.	CON	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	3029	Dębołas	Jakub Kazimierski	Tomasz Babiak
84.	CON	PLH320041	Jezioro Bukowo	zachodniopomorskie Wybrzeże Słowińskie	2661	Łazy 1	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Kowalczyk
85.	CON	PLH320041	Jezioro Bukowo	zachodniopomorskie Wybrzeże Słowińskie	2662	Łazy 2	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Kowalczyk
86.	CON	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2159	Ługi w Puszczy Drawskiej	Paweł Pawlaczyk	Bartłomiej Małecki
87.	CON	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2160	Sarbinowo w Puszczy Drawskiej	Paweł Pawlaczyk	Bartłomiej Małecki
88.	CON	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Równina Drawska	2163	Półwysep Dębowy w Drawieńskim Parku Narodowym	Paweł Pawlaczyk	Bartłomiej Małecki
89.	CON	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	2269	Śródjezierze Marta-Płociowe w Drawieńskim Parku Narodowym	Paweł Pawlaczyk	Bartłomiej Małecki
90.	CON	PLH320047	Warnie Bagno	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	4081	Warnie Bagno - Książęca Tablica	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Babiak
91.	CON	PLH320047	Warnie Bagno	zachodniopomorskie Równina Białogardzka	4102	Wierzchomińskie Bagno	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Babiak
92.	CON	PLH320051	Mieszkowicka Dąbrowa	zachodniopomorskie Równina Gorzowska	2212	Mieszkowicka Dąbrowa	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Radosław Parkoła
93.	CON	PLH320053	Dolina Bielawy	zachodniopomorskie Równina Sławieńska	2663	Sierakowo 1	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Kowalczyk
94.	CON	PLH320053	Dolina Bielawy	zachodniopomorskie Równina Sławieńska	2664	Sierakowo 2	Paweł Pawlaczyk	Tomasz Kowalczyk
95.	CON	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2235	Dąbrowy Krzymowskie - Rezerwat	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Radosław Parkoła
96.	CON	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2248	Dąbrowy Krzymowskie 2	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Radosław Parkoła
97.	CON	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2258	Dąbrowy Krzymowskie 3	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Radosław Parkoła
98.	CON	PLH320054	Wzgórza Krzymowskie	zachodniopomorskie Pojezierze Myśliborskie	2261	Dąbrowy Krzymowskie - Kuropatniki	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Radosław Parkoła
99.	CON			dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2495	Jamno	Piotr Wasiak	Tomasz Adamski
100.	CON			dolnośląskie Bory Dolnośląskie	2496	Gozdnica	Piotr Wasiak	Tomasz Adamski

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

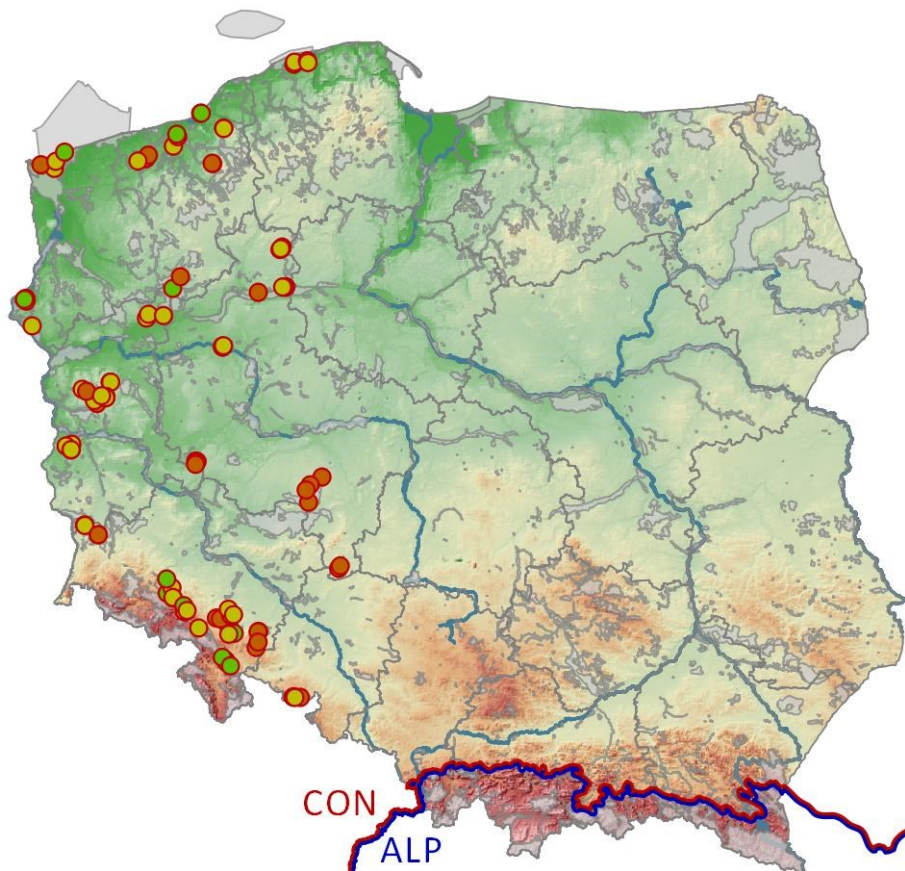
3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Region biogeograficzny	Nazwa obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	2009-2011	2016-2017
101.	CON			dolnośląskie Góry Bardzkie	3156	Janowiec	Kamila Reczyńska	Zdzisław Wierzbicki
102.	CON			lubuskie Pojezierze Dobiegniewskie	2158	Stare Kurowo w Puszczy Drawskiej	Paweł Pawlaczyk	Bartłomiej Małecki
103.	CON			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3963	Las Włoszakowicki I	Arkadiusz Gawroński	
104.	CON			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3964	Las Włoszakowicki II	Arkadiusz Gawroński	
105.	CON			wielkopolskie Pojezierze Sławskie	3965	Las Włoszakowicki III	Arkadiusz Gawroński	
106.	CON			wielkopolskie Wysoczyzna Wieruszowska	3937	Rychtal I	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki
107.	CON			wielkopolskie Wysoczyzna Wieruszowska	3943	Rychtal II	Arkadiusz Gawroński	Michał Chudzicki

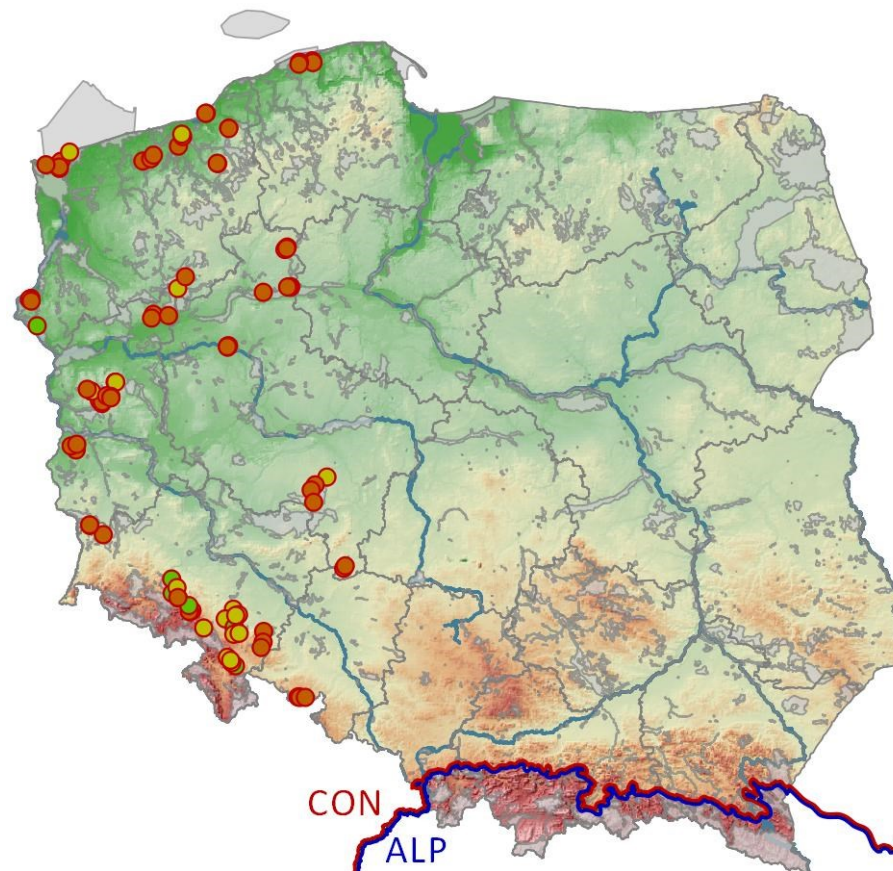
WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU SIEDLISKA PRZYRODNICZEGO KWAŚNE DĄBROWY (QUERCION ROBORI-PETRAEAE) 9190



Ryc. 1 Rozmieszczenie i ocena ogólna stanowisk siedliska 9190 w latach 2009-2011



Ryc. 2 Rozmieszczenie i ocena ogólna stanowisk siedliska 9190 w latach 2016-2017

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

REGION KONTYNETALNY

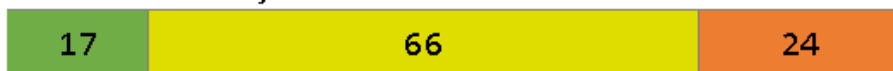
Powierzchnia siedliska



Powierzchnia siedliska



Struktura i funkcje



Struktura i funkcje



Perspektywy ochrony



Perspektywy ochrony



Ocena ogólna



Ocena ogólna



■ FV ■ U1 ■ U2 ■ XX

Ryc. 3 Oceny parametrów na stanowiskach siedliska 9190 w latach 2009-2011 w regionie kontynentalnym

■ FV ■ U1 ■ U2 ■ XX

Ryc. 4 Oceny parametrów na stanowiskach siedliska 9190 w latach 2016-2017 w regionie kontynentalnym

1. Powierzchnia siedliska

Powierzchnia siedliska w skali regionu kontynentalnego jest trudna do oceny, ze względu na jego bardzo duże rozproszenie w całej zachodniej części kraju, jego zróżnicowanie syntaksonomiczne (wielość zbiorowisk) i możliwość zajmowania różnych siedlisk. Należy podejrzewać, że jego potencjalna powierzchnia, zajęta w dużej mierze przez zbiorowiska z przewagą sosny (rzadziej świerka) jest znacznie większa niż jest aktualnie wykazywana. Z badań przeprowadzonych w 2017 r. wynika, że powierzchnia siedliska w skali kraju nie zmniejszyła się, spadła też dość znacznie liczba stanowisk wykazujących trend spadkowy lub antropogeniczną fragmentację (U1,

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

U2). Może to świadczyć o tym, że pomimo opisywanych wcześniej tendencji do zaniku niektórych stanowisk ze względu na grądowanie czy ekspansję gatunków obcych, decyzje o zachowaniu (o wyłączeniu z produkcji) wielu drzewostanów dębowych odbiły się pozytywnie na powierzchni siedliska.

2. Specyficzna struktura i funkcje

Jest to najbardziej zróżnicowany parametr, z wszystkich trzech parametrów oceny siedliska. Ze 107 stanowisk ocenianych w latach 2009-2011 17 otrzymało ocenę FV, 66 – U1 i 24 U2. Aktualnie (na 100 analizowanych) ocenę FV zachowało tylko 7 stanowisk, ocenę U1 wystawiono 26, a U2 aż 67 stanowiskom.

Ogólnie znacznie pogorszony obraz obecnych ocen parametru „Struktura i funkcje siedliska” wynika głównie z powodu obniżenia oceny jednego wskaźnika kardynalnego: „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”. Jednak oprócz wywózki drewna z powierzchni części płatów położonych w lasach gospodarczych, wynika to często nie tyle z mniejszej liczby sztuk tego rodzaju martwego drewna, ale niekonsekwentnego jego oceniania w poprzednim cyklu badań (np. pomimo opisu o znikomej ilości martwego drewna na stanowisku przyznawano ocenę U1).

Innymi częstymi przyczynami aktualnie złej oceny struktury i funkcji siedliska są oceny wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna i gatunki dominujące. Nie bez znaczenia jest również ekspansja neofitów. Tego rodzaju oceny pojawiają się zwłaszcza w takich obszarach, w których widoczny jest zanik cech siedliska.

3. Perspektywy ochrony

W latach 2009-2011 r. perspektywy ochrony na 42 monitorowanych stanowiskach oceniono na właściwe (FV). W 2017 r. na większości tych stanowisk ocena pozostała bez zmian. Właściwe oceny parametru (39) zachowały się na terenach chronionych lub wyłączonych z użytkowania, a także tych z młodszymi drzewostanami, które nie są przewidziane do objęcia użytkowaniem rębny w najbliższym 20- leciu. Główną przyczyną wystawienia ocen niezadawalających (U1) na 58 i złych (U2) na 7 stanowiskach w poprzednim badaniu były brak odnowienia i neofityzacja. Aktualnie oceniono 49 stanowisk na U1 i 12 na U2. Do najczęściej wymienianych powodów obniżenia ocen perspektyw ochrony, oprócz ww. braku lub uszkodzenia odnowienia dębowego (np. Dolina Ilanki II, Krasne Łączki) i postępującej ekspansji gatunków obcych (np. Daniele, Dolina Ilanki I, Grabnik Przy Świetlistej Dąbrowie, Przy Torze) były sztucznie wprowadzone podrosty bukowe lub znaczny udział tego gatunku w drzewostanach (np. stanowiska w Dąbrowach Gubińskich, Dąbrowach w Korytach, Puszczy Drawskiej). Bardzo istotnie perspektywę ochrony obniża również postępujący proces grądowania wielu płatów kwaśnych dąbrów oraz planowane kontynuacje rozpoczętych rębni. Ocena U2 najczęściej pojawia się na stanowiskach proponowanych do wyłączenia z powodu braku siedliska na stanowisku.

4. Ocena ogólna

Podsumowując wyniki monitoringu należy stwierdzić, że w Polsce siedlisko jest obecnie zachowane w stanie złym (U2), przy czym najbardziej charakterystyczne płaty (i najbardziej zbliżone do klasycznej definicji siedliska) występują tylko w obszarach Mieszkowicka Dąbrowa (Równina Gorzowska), Wzgórza Krzymowskie (Pojezierza

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 9190, cała Polska - podsumowanie

Myśluborskie) i Wzgórza Niemczańskie (Przedgórze Sudeckie). Tu są one częściowo objęte ochroną w rezerwacie przyrody „Dąbrowy Krzymowskie” (Wzgórza Krzymowskie), mają najbardziej typowe cechy, a oceny wskaźników i parametrów są najwyższe i nie ulegają zmianom. W nich też znajduje się dużo okazów dębów, zarówno żywych jak i powalonych, co stworzyło znakomite warunki dla rozwoju chronionych chrząszczy: pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Na pozostałym terenie, gdzie siedlisko było monitorowane, podstawowym problemem jest właściwa identyfikacja płatów siedliska, kwestia pozostawianie martwego drewna i ekspansja neofitów. Obecnie 24 ze 100 stanowisk kwalifikuje się do oceny niezadawalającej (U1), a aż 69 do oceny złej (U2). Zła ocena ogólna wynika bezpośrednio ze złej oceny wcześniej opisanego parametru „struktura i funkcja” na tych stanowiskach.

Oceny parametrów dla regionu biogeograficznego kontynentalnego:

- Powierzchnia siedliska – FV
- Struktura i funkcje – U2
- Perspektywy ochrony – U1
- Ocena ogólna – U2